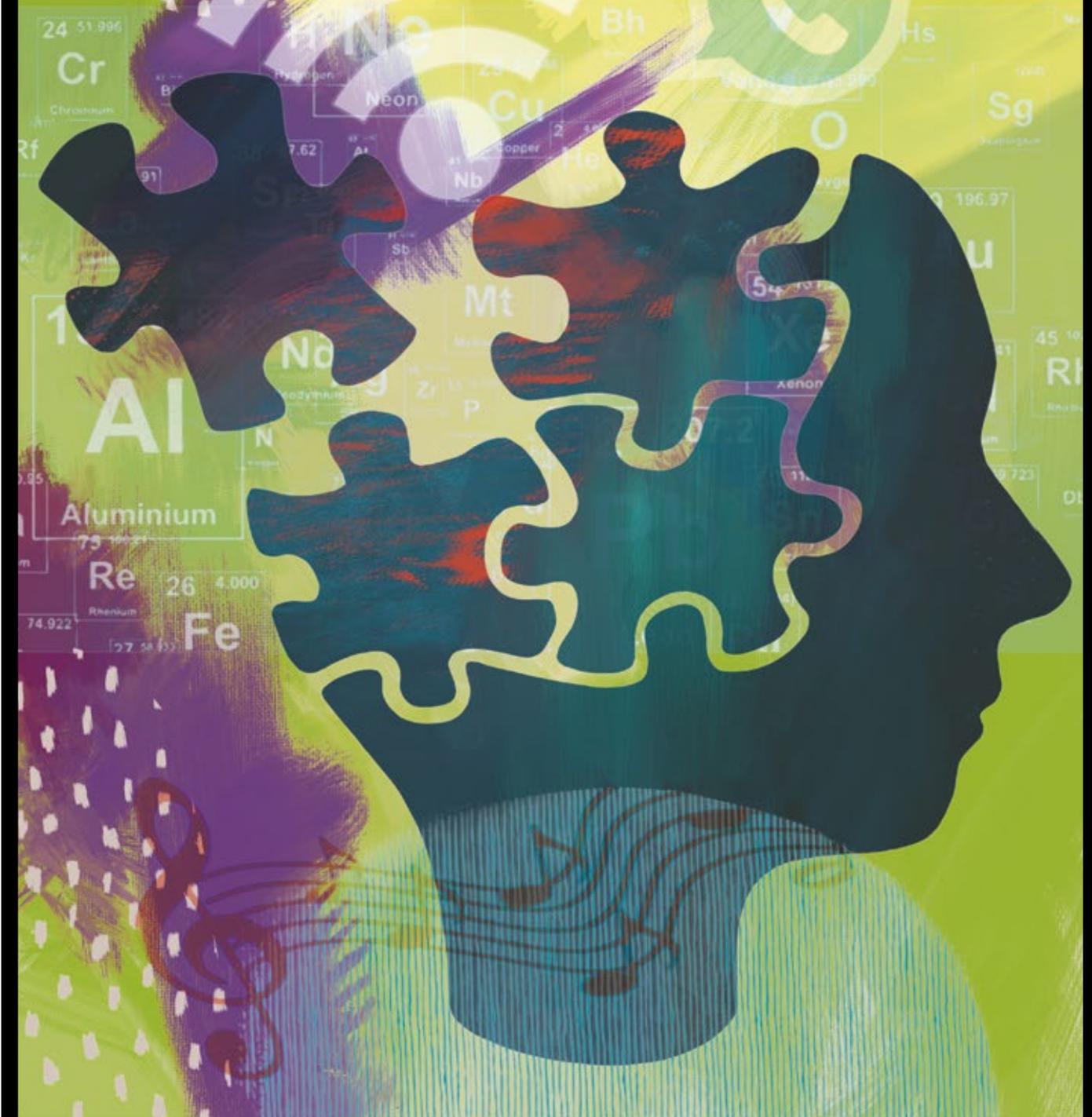

Gel[:b]lau

Deutsch-ukrainisches Magazin
Ausgabe #31, 15.03.2024
www.gelblau.net

Impressum

Chefredaktion: *Kseniya Fuchs, Ilona Gerlach*
Layout: *Kseniya Fuchs, Michael Sobolev*
Illustration: *Anastasia Moldavan (Cover), Kateryna Kostiuhenko (Comics)*

Lektorat: *Afina Albrecht, Ilona Gerlach, Halyna Zhubil-Knysh, Ivanka Stefaniuk, Christian Gerlach*
Übersetzerinnen: *Anna Gutsaliuk, Hanna Gerschuni, Ilona Gerlach, Afina Albrecht, Kseniya Fuchs*

Herausgeber: *Ukrainisches Atelier für Kultur & Sport e.V.*
Hermannstr. 5A, 70178 Stuttgart
E-Mail: info@uaks.de
ISSN: 2509-8136, limitierte Auflage
Erscheinungsweise: quartalsweise

Kontakt Redaktion: *E-Mail: red@gelblau.net*
Webseite: *www.gelblau.net, [@gelblau.ua](http://www.fb.com/gelblau.ua)*

Druck: *WIRmachenDRUCK GmbH Mühlbachstraße 7, 71522 Backnang*
Gefördert durch Creative Europe Programm der Europäischen Union

Autoren: *Ілона Герлах / Ilona Gerlach*
Вікторія Загородніх / Victoria Zagorodnikh
Сергій Баклаженко / Sergii Baklazhenko
Ганна Гершуні / Hanna Gerschuni
Юлія Готкова / Yuliia Gotkova
Вікторія Михайлова / Viktoriya Mykhaylova
Ольга Гусарова / Olga Husarova
Андре Штюрр / André Störr
Дарія Полудьонна / Daria Poludyonna

Credits für Fotos: *Michael Sobolev, Daryna Zaitseva, DIM, bjcts.yalanzhi.com, faina.design, sokolova-design.com, Pavel Vetrov Studio, Jakob Waloszyk, Kristine Shon, André Störr, freepic.com, Wikipedia Commons.*

Die Meinung der Redaktion kann sich von der Meinung der Autoren unterscheiden.

© Copyright 2024 – Urheberrechtshinweis

Alle Inhalte dieses Werkes, insbesondere Texte, Fotografien und Grafiken, sind urheberrechtlich geschützt. Das Urheberrecht liegt, soweit nicht ausdrücklich anders gekennzeichnet, bei Ukrainisches Atelier für Kultur und Sport e.V. Wer gegen das Urheberrecht verstößt (z.B. Bilder oder Texte unerlaubt kopiert), macht sich gem. §§ 106 ff. UrbG strafbar, wird zudem kostenpflichtig abgemahnt und muss Schadensersatz leisten (§ 97 UrbG).

Editorial

Любі читачі,

Людство створено так, що ми ніколи не зупиняємось на досягнутому і завжди прагнемо більшого. Якесь десятки тисячоліть тому ми вперше розігнали спину, щоб дотягнутись до плодів на найвищих гілках, а сьогодні вже дивимось на Землю з її орбіти.

У багатьох галузях сьогодні ми стоїмо на рубежі часів. Промислова революція стала свого часу катализатором глобалізації. Сучасний розвиток цифрових технологій вже створив нову реальність, в якій понад 5,3 мільярда жителів планети користуються інтернетом, в якій ми оплачуємо покупки в магазині годинником, а відкриваємо авто чи домівок – мобільним телефоном.

Наша винахідливість не має кордонів – чи то в промисловості, чи то в мистецтві. Минулий випуск ми присвятили Відродженню у всіх його проявах. Цей – духу винахідливості, адже нестандартне мислення і здатність свідомо обирати невідомий шлях завжди виводили людство на новий рівень. Тож пропонуємо вам відчутти дух інновацій, адже віра у нові, але діючі рішення, особливо потрібна в такі непевні часи.

#всебудеукраїна
Редакція Gel[;]blau

Liebe Leserschaft,

Die Menschheit ist von Natur aus so, dass sie vor nichts Halt macht und immer mehr will. Immer höher, immer weiter – so heißt es doch, oder? Erst vor Zehntausenden von Jahren haben die Menschen zum ersten Mal ihren Rücken gestreckt, um das Obst von den höher gelegenen Ästen zu pflücken. Und heute schon blicken wir auf die Erde aus dem All.

Kaum gibt es einen Lebensbereich, in dem wir keine wahre Zeitenwende erleben. Die Industrielle Revolution hat die Globalisierung beschleunigt. Heute leben wir in einer Welt, in der über 5,3 Mrd. Menschen Zugang zum Internet haben, man mit einer Armbanduhr in einem Laden bezahlen und mit einem Handy ein Auto aufschließen kann.

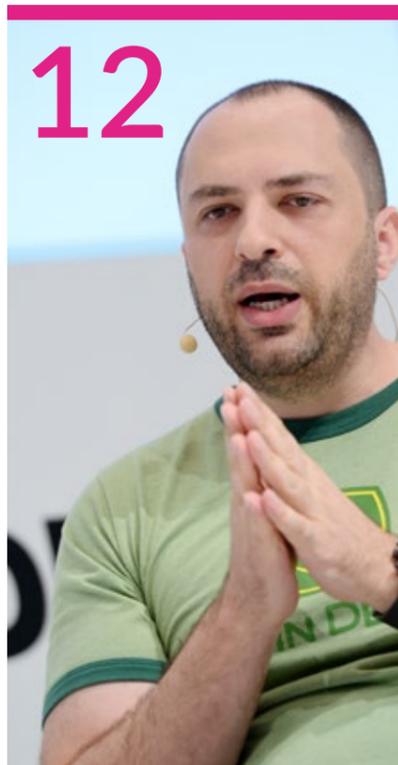
Unser Erfindungsgeist kennt keine Grenzen – ob in der Herstellung von Waren oder in der Kunst. Unsere vorherige Ausgabe haben wir dem Thema der Renaissance in jeglichen Ausprägungen gewidmet und diese – dem Geist der Erfindung. Denn die Fähigkeit, über den Tellerrand zu sehen und unerprobte Wege zu gehen, haben immer die Menschheit auf ein neues Level gebracht. Hiermit laden wir Sie herzlich ein, mit uns das Innovative und noch Unbekannte zu entdecken. In dieser unsicherer Zeit ist der Glaube an die neuen und wirksamen Lösungswege sehr wichtig.

#slavaukraini
Ihre Redaktion ■

6 Тема номера Cover Story

6 Винахідливість - двигун еволюції
Erfindungsgeist als treibende Kraft der Gesellschaft

12 Персоналії Personalien

12 Як український емігрант створив продукт на мільярди
Wie ein ukrainischer Einwanderer ein milliardenschweres Produkt erfand

17 Інше життя Геді Ламарр
Ein anderes Leben von Hedy Lamarr

22 Діаспора Diaspora

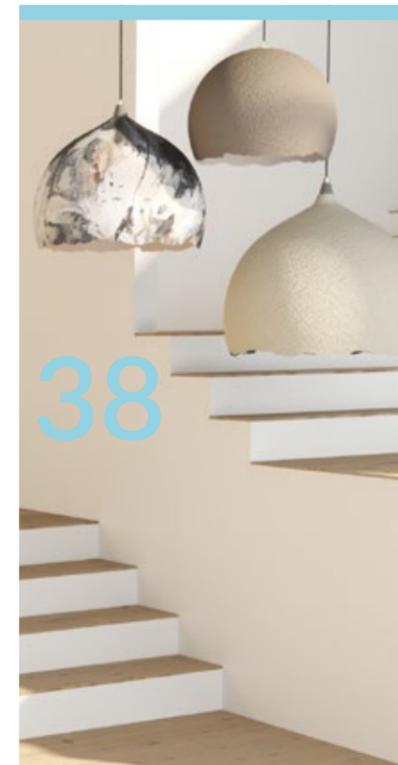
22 DIM - безпечний простір для українців у Штутгарті
DIM - Mental Health Club for Refugees

30 Expedition 17

36 Цікаво знати Wissen

36 Майбутнє фармації
Zukunftsvisionen der Pharmazie

38 3 України Aus UA

38 Українська естетика інтер'єрного дизайну
Ukrainische Ästhetik des Interior Designs

47 Стиль життя Lifestyle

47 Штучний інтелект: небезпека чи допомога?
Künstliche Intelligenz: Die Gefahr oder die Hilfe?

52 Культура Kultur

52 Співайте усюди, де відчуваєте
Singen Sie überall, wo es sich danach anfühlt

54 Literatur, Krieg und Leben:
Interview mit Jakob Waloschyk

56 Захист культурних цінностей у бібліотеках
Kulturgutschutz in Bibliotheken

64 Огляд літератури
Lesetipps

Винахідливість – двигун еволюції

Людина завжди відчувала потребу стрибнути «вище голови». Поява сільського господарства – близько 10 000 років тому, а також винахід писемності заклали основу нашої цивілізації. Століття за століттям людська винахідливість нестримно перевищувала неосяжні межі та продовжує надалі нас дивувати.

J.A.R.V.I.S, УВІМКНИ КАВОВАРКУ!

У 1993 році на сторінках коміксу про «Залізну людину» з'явився H.O.M.E.R – штучний інтелект, створений Тоні Старком, який керувався голосом. Завдяки екранізації «Залізної людини» з Робертом Дауні молодшим в головній ролі широкій публіці він став відомим як J.A.R.V.I.S. Те, що звучало як фантастика у 2008 році, сьогодні вже є частково реальністю. Популярні голосові помічники на кшталт Siri, Google Home або Alexa, можливо, ще не можуть розробити броньовані та летючі костюми, але вони вже суттєво полегшують повсякденне життя. У поєднанні з іншими побутовими приладами, напр. Alexa – голосовий помічник від Amazon – може регулювати освітлення в кімнаті, вмикати та вимикати телевізор або кавоварку за допомогою голосового керування. Вона може надати інформацію про погоду чи навіть розповісти анекдот. Щоб активувати нові функції, власники голосового помічника можуть отримати доступ до так званих навичок – функцій, розроблених різними постачальниками спеціально для Alexa. Подібно додаткам для смартфонів, навички можна встановити та керувати ними в мобільному додатку Alexa. Тож кожен, хто сьогодні шукає нові способи комунікації з клієнтами, може подумати щодо створення власних навичок для голосових асистентів.

БІЛЬШЕ ЇЖИ ДЛЯ ВСІХ!

Уявіть собі дуже великий склад, як у МЕТРО чи ІКЕА. Тільки замість стелажів з товарами – кілька поверхів овочевих грядок. Город XXXL, так би мовити. Це вертикальне землеробство або vertical farming – новітній тренд у сільському господарстві, який обіцяє, перш за все, незалежність від погоди та ефективність використання землі. Завдяки цілодобовому LED освітленню та оптимальному водопостачанню в приміщенні, на порівняно невеличкій площі можна впродовж року вирощувати

Erfindungsgeist als treibende Kraft der Gesellschaft

Das Bedürfnis, über den eigenen Schatten zu springen, verspürte die Menschheit schon immer. Die Entstehung der Landwirtschaft vor ca. 10.000 Jahren und die Erfindung der Schrift legten den Grundstein für unsere Zivilisation. Über Jahrhunderte hinweg war der menschliche Erfindungsgeist unaufhaltsam, und es geht unermüdlich weiter.

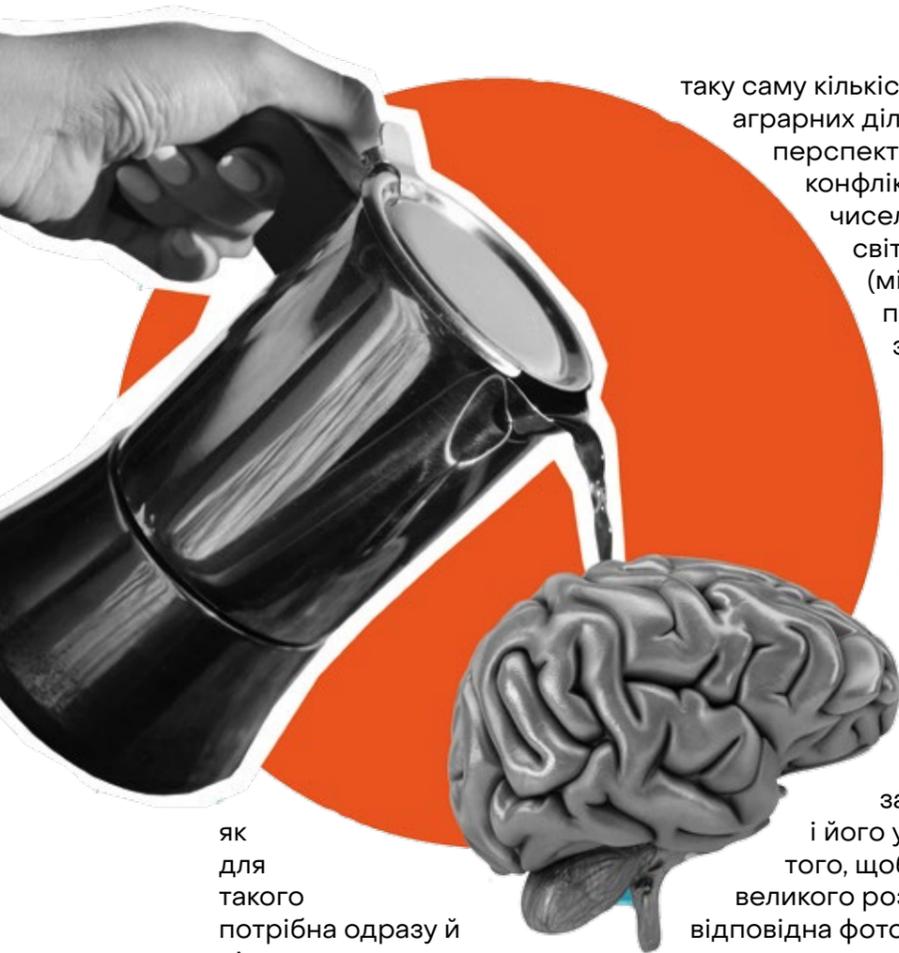

Ilona Gerlach

HEY, J.A.R.V.I.S, MACH DIE KAFFEEMASCHINE AN!

1993 wurde in den „Iron Man“-Comics H.O.M.E.R eingeführt – eine von Tony Stark, dem Protagonisten der Reihe (Iron Man) kreierte KI, welche via Sprache gesteuert wird und der Allgemeinheit dank den Filmen mit Robert Downey Jr. eher als J.A.R.V.I.S. bekannt ist. Was 2008 noch als Zukunftsmusik klang, ist 2024 die Realität. Vielleicht können die beliebten Sprachassistenten noch keine gepanzerten und fliegenden Ganzkörperanzüge mitentwickeln, dennoch sorgen sie bereits heute für Erleichterung im Alltag. In Kombination mit anderen Haushaltsgeräten kann z. B. Alexa – der Sprachassistent von Amazon – Zimmerlicht einstellen, Fernseher oder Kaffeemaschine über die Sprachsteuerung ein- und ausschalten. Sie kann die Auskunft über das Wetter in einem bestimmten Ort erteilen und sogar einen einfachen Witz erzählen. Hierfür können die Besitzer des Sprachassistenten auf die sogenannten Skills zugreifen – die Funktionalitäten, die von verschiedenen Anbietern explizit für Alexa entwickelt wurden. Ähnlich wie die Smartphone Apps können die Skills innerhalb der Alexa App installiert und verwaltet werden. Wer heute neue Wege für die Kundenbindung sucht, entwickelt neben der eigenen Website auch einen Alexa-Skill – bereits dabei sind DAK-Gesundheit, Erlebe Tirol, Snocks oder CEWE Fotobuch. Weitere Sprachassistenten sind Google Home, Microsoft's Cortana oder Bixby von Samsung.

як для такого підприємства потрібен і кваліфікований розвиток подій, мабуть, менш гостра загроза. Проте повсякденна робота фермера майбутнього, безумовно, кардинально відрізнятиметься від сьогоднішньої.

таку саму кількість овочів як і на великих аграрних ділянках. Дуже хороша і необхідна перспектива, якщо взяти до уваги конфлікт інтересів між зростаючою чисельністю населення в усьому світі та землекористуванням (міська забудова та життєвий простір, сільськогосподарські землі, охорона природи). Ще одна суттєва перевага полягає в тому, що овочі можна вирощувати в межах мегаполісів, що скорочує логістику та забезпечує більшу сталість аграрного виробництва.

Однак попри те, що тренд вертикального землеробства вже активно тестується по всьому світу, він ще не готовий для масового застосування. Будівництво заводу і його утримання — дороге. Зокрема того, щоб забезпечити приміщення великого розміру цілодобовим світлом, відповідна фотоелектрична система — інакше може швидко стати неприбутковим. Звичайно, персонал. Для сучасних фермерів такий персонал. Для сучасних фермерів такий

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ЗАЛЕЖНОСТІ

Протягом десятиліть енергетична промисловість була стурбована обмеженістю природних ресурсів, таких як нафта і газ. Однак, навряд чи сьогодні можна когось вразити фотоелектричною системою, навіть якщо ще не кожен будинок її має. Після початку російської загарбницької війни та пов'язаної з нею енергетичної кризи, в Німеччині набули популярності так звані балконні електростанції. Вони можуть генерувати до 600 кВт (наразі це дозволено без реєстрації) електроенергії на рік, що в поєднанні з енергозберігаючими побутовими приладами та лампами могло б приблизно покрити основні потреби невеликого домогосподарства.

MEHR ESSEN FÜR ALLE!

Stellen Sie sich eine sehr große Halle vor, wie in METRO oder IKEA. Nur anstatt der Regale mit den Waren, sehen Sie mehrere Etagen mit Gemüsebeeten. Hochbeet XXXL sozusagen. Das ist **Vertical Farming** (dt. vertikaler Anbau) — der neueste Trend im Bereich Landwirtschaft, der vor allem die Unabhängigkeit vom Wetter und auch Effizienz bei der Flächennutzung verspricht. Mithilfe der konsistenten LED-Beleuchtung und der optimalen Wasserversorgung kann die gleiche Menge Gemüse auf einem Bruchteil der heute benötigten Landfläche das ganze Jahr lang angebaut werden. Eine sehr gute und auch notwendige Perspektive, wenn man sich den Interessenkonflikt der steigenden Bevölkerungszahlen weltweit und der Flächennutzung (Städtebau und Wohnraum, Landwirtschaftsflächen, Naturschutz) vor Augen führt. Weiterer Vorteil ist, dass das Gemüse somit innerhalb von Ballungsgebieten angebaut werden kann — kurze Transportwege, mehr Nachhaltigkeit.

Dennoch steckt das Vertical Farming trotz der internationalen Durchdringung noch in den Kinderschuhen. Der Anlagenbau ist teuer, die Stromkosten hoch. Während das erste Problem wahrscheinlich mit der steigenden Reife der Technologie gelöst werden kann, benötigt das Zweite eine weitere Investition — eine Photovoltaik-Anlage, die groß genug sein sollte, um das Lager mit dem immerwährenden Licht zu versorgen. Denn ohne lohnt es sich wahrscheinlich rein wirtschaftlich nicht, eine solche Anlage zu betreiben. Zudem braucht es natürlich auch qualifiziertes Personal. Für die Landwirte von heute ist diese Entwicklung wahrscheinlich eine wenig akute Bedrohung. Das Berufsbild vom Landwirt von morgen wird sich jedoch sicherlich dramatisch von dem heutigen unterscheiden.

ALTERNATIVE ENERGIEN FÜR WENIGER ABHÄNGIGKEIT

Die Endlichkeit der natürlichen Ressourcen wie Erdöl oder Gas beschäftigt die Energiewirtschaft schon seit Jahrzehnten. Vor allem im Bereich der Stromgewinnung durch Sonnenlicht wurden in den letzten Jahren rasante Fortschritte gemacht — mit einer Photovoltaik-Anlage kann man heute niemanden mehr vom Hocker hauen, auch wenn bei weitem nicht jedes Haus über eine solche Anlage verfügt. Nach dem Beginn des russischen Angriffskriegs und der damit verbundenen Energiekrise, haben vor allem in Deutschland die sogenannten Balkonkraftwerke an Beliebtheit gewonnen. Diese können bis zu 600 kW (aktuell ohne Meldepflicht erlaubt) an Strom im Jahr erzeugen, was in Kombination mit den energiesparenden Haushaltsgeräten und Lampen grob den Basisbedarf eines kleineren Haushalts abdecken könnte.

Сучасні електромобілі обіцяють меншу залежність від викопного палива та менше забруднення навколишнього середовища через відсутність вихлопних газів. За даними Statista, у січні 2024 року дорогами Німеччини вже курсували понад 1,4 мільйона електрокарів, з яких понад 500 000 були зареєстровані у 2023 році.

Паралельного розвитку здобуває й зарядна інфраструктура. Станом на 1 жовтня у Німеччині налічувалось майже 58 000 зарядних станцій із загальною кількістю зарядних пунктів понад 108 000. Це, звичайно, замало для кількості автомобілів, але нові громадські зарядні колонки будуються мало не кожного дня – часто на парковках біля супермаркету, таким чином автівка заряджатиметься поки ви робите закупівлі. З потужними зарядними станціями, які можуть видавати 150 кВт або навіть до 300 кВт, пасажирам достатньо зробити коротку перерву на каву, і вони можуть продовжувати свій шлях. Тож навіть порівняно низький запас ходу – середній автомобіль середнього цінового діапазону будь-якого виробника може влітку подолати до 400 км – вже не проблема.

Чи справді за електромобілями майбутнє? Чи справді вони екологічні? Очікуваний термін служби акумулятора електромобіля становить від 8 до 10 років, що, чесно кажучи, дуже мало. Їх виробництво також викликає деякі питання з погляду сталого виробництва. Безсумнівно, зараз ми переживаємо переломний момент у сфері автомобільного виробництва і, безумовно, ще станемо свідками багатьох захоплюючих винаходів.

Людська винахідливість — це так звана рушійна сила, яка формує наш спосіб життя і змінює нашу взаємодію зі світом. В той час, як за технологічним прогресом у сфері побуту важко встигнути, у сфері медицини немає такого терміну як "занадто швидко". Можливо, незабаром ми станемо свідками переломного моменту й тут, зокрема завдяки глобальній діджиталізації та використанні штучного інтелекту ■

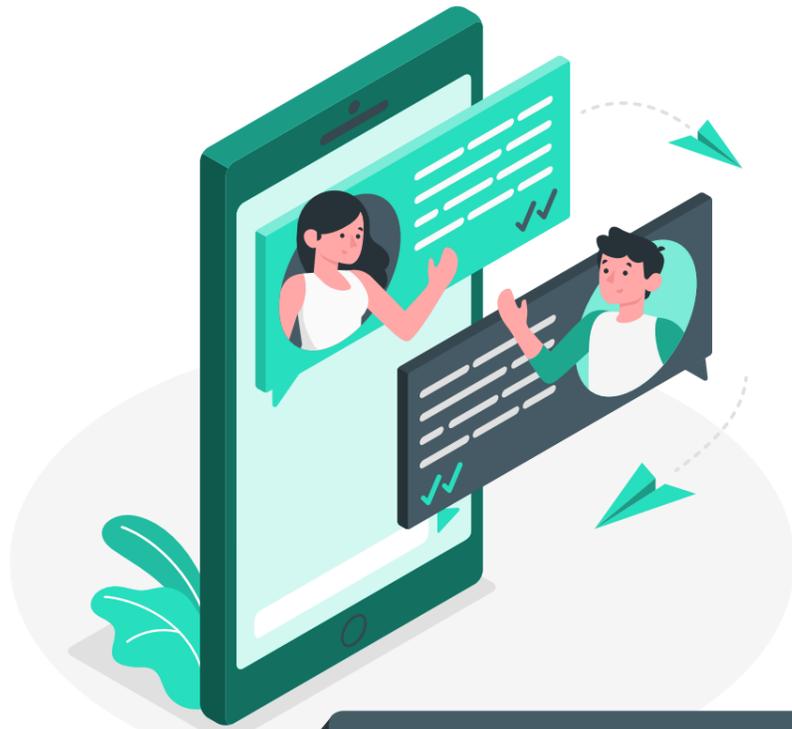
Weniger Abhängigkeit von fossilen Energien und weniger Umweltverschmutzung durch fehlende Abgase versprechen heute die E-Autos. Im Januar 2024 rollten laut Statista bereits über 1,4 Mio. Elektrofahrzeuge über die deutschen Straßen, von denen über 500.000 erst im Jahr 2023 zugelassen wurden.

Auch die Ladeinfrastruktur wächst. Im Oktober wurden knapp 58.000 Ladesäulen mit insgesamt über 108.000 Ladepunkten. Sicherlich ist es etwas zu wenig für die Menge der Autos, dennoch merkt man, dass immer mehr öffentliche Säulen dazu kommen – oft an den Parkplätzen an einem Supermarkt, so dass man den Einkauf mit dem Laden kombinieren kann. Bei leistungsstarken Ladestationen, die 150 kW oder sogar bis zu 300 kW abgeben könnten, reicht es für die Passagiere, eine kleine Kaffeepause einzulegen und schon kann es weitergehen. So macht auch die weiterhin vergleichsweise geringe Reichweite – ein durchschnittlicher Wagen der mittleren Preisklasse eines X-beliebigen Herstellers schafft bei sommerlichen Temperaturen knapp 400 km – kein Problem.

Sind Elektroautos wirklich die Zukunft? Sind sie wirklich umweltfreundlich? Die aktuell erwartete Lebensdauer einer E-Autobatterie liegt zwischen 8 und 10 Jahren, was fairerweise sehr gering ist. Auch ihre Produktion wirft aus der Sicht der Nachhaltigkeit einige Fragen auf. Sicher steht, dass wir im Bereich Mobilität aktuell eine Zeitenwende und sicherlich einige spannende Entwicklungen erleben werden.

Als die treibende Kraft, prägt der menschliche Erfindergeist unseren Lebensstil und verändert die Art und Weise, wie wir mit der Welt interagieren. Im Bereich der Technologie schreitet der Fortschritt rasant voran. Im Bereich der Medizin kann es nicht schnell genug gehen. Vielleicht erleben wir auch hier bald eine Zeitenwende, denn vor allem durch die globale Digitalisierung und den Einsatz der künstlichen Intelligenz können wir sicherlich auch Großes erwarten ■

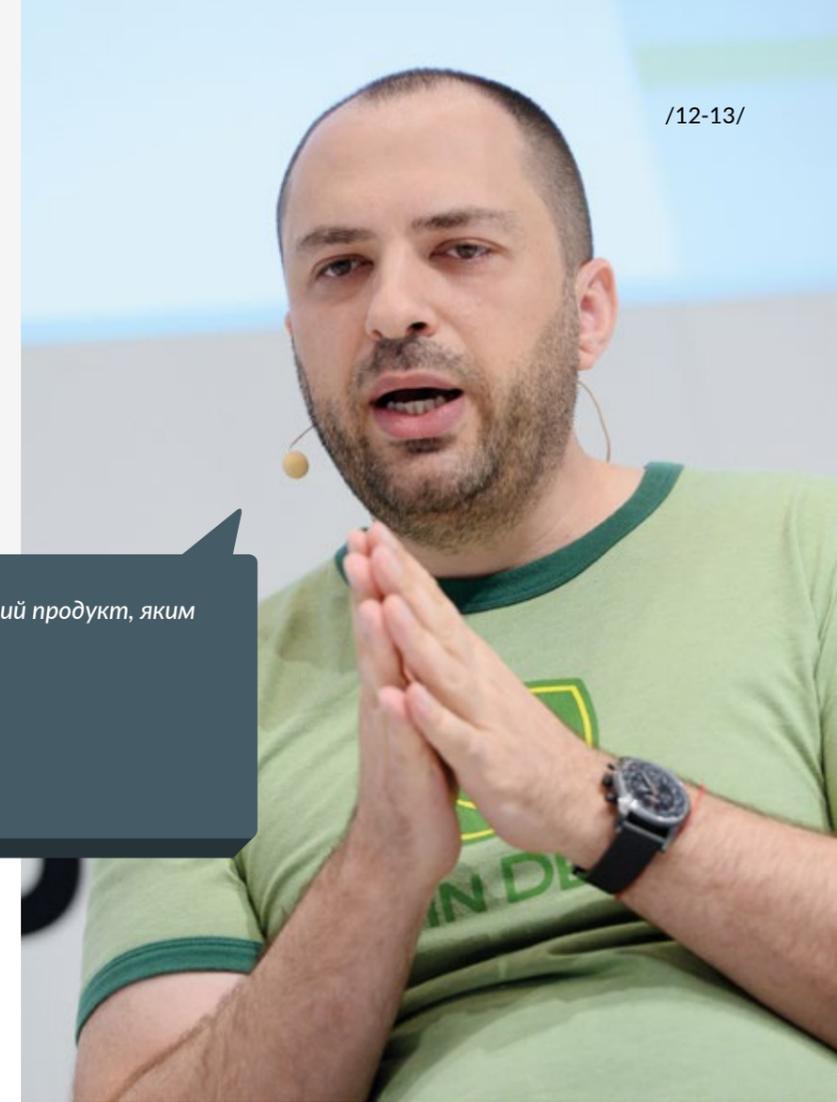
Victoria
Zagorodnikh

Як справи, друже?

Як український емігрант створив продукт на мільярди

Я люблю згадувати спартанські умови свого дитинства: безгрошів'я, навчання в школі-інтернаті, нав'язливу думку, що треба старанно вчитись і багато трудитись, аби видертися нагору. Це типова історія людини-трудоголіка з «Покоління Х», яка рано подорослішала та звикла сподіватися лише на себе. А ще люблю згадувати, як випадок завів мене працювати в новостворену сферу, у якій я, віддаючи всі сили та пристрасть, досягла професійних вершин. Смішно подумати, що десь схожий початок мав мій земляк, хлопець із Фастова, який, утім, на відміну від мене, не просто досягнув вінця у кар'єрі, а разом із партнерами створив глобальний «продукт мрії» із півтора мільярдами користувачів по всьому світу й вартістю в 19 мільярдів доларів – WhatsApp.

Я хочу зробити простий і якісний продукт, яким зручно користуватися

Ян Кум народився в Києві й ріс у Фастові. Бідне життя та єврейське коріння привели родину на початку 90-х років до еміграції в Сполучені Штати й скромної квартири в невеличкому каліфорнійському місті Маунтін-В'ю в Кремнієвій долині – за іронією долі майбутньому раю для стартапів.

Поверхнева дружба з місцевими однолітками не йшла Яну в порівняння із тісною дружбою з хлопцями на Батьківщині, тож він сфокусувався на навчанні, особливо цікавився інформаційними технологіями та програмуванням. Після школи вступив до університету міста Сан-Хосе і влаштувався у відділ інформаційної безпеки Erns&Young. Під час рутинної інспекції рекламної системи інтернет-гіганта Yahoo, життя звело 21-річного Яна з менеджером цієї компанії Брайаном Ектоном. Брайану сподобалися серйозність і діловий підхід Яна, тож він переконав хлопця перейти на роботу в Yahoo і став його ментором. На той момент у компанії був скромний штат співробітників і кожен був на вагу золота, тож невдовзі Ян кинув університет і зосередився на роботі.

Весь час Брайан був поруч: підтримував Яна в період, коли від хвороби пішла з життя його мати, запрошував у гості, возив грати у футбол. Наступні 10 років вони разом будували кар'єри всередині Yahoo, поки в один день обидва не вирішили піти з компанії. Як Брайану, так і Яну не подобалося мати справу з рекламою та її вдосконаленням. Тож молоді люди влаштували собі рік реабілітації – подорожували, грали у фрисбі й навіть намагалися влаштуватися на роботу в Facebook, але не вдалося.

На початку 2009 Ян купив собі iPhone й раптом усвідомив серйозний потенціал мобільних застосунків у майбутньому. Йому спадає на думку ідея створення додатка, за допомогою якого люди могли б бути на зв'язку одне з одним. Застосунок мав би бути прив'язаним до списку контактів у смартфоні користувача і сповіщати їм про його статус – вільний, зайнятий, сідає батарея, знаходиться у спортзалі. На черговій зустрічі мігрантів у домі свого друга Алекса Фішмана Ян знайомиться із розробником програмного забезпечення Ігорем Соломенчиковим, який долучається до стартапу.

І ось, через тиждень після свого дня народження, Ян засновує WhatsApp Inc. Розробляти дизайн додатка Ян запросив Антона Борзова з Дніпропетровська, якого знав ще з часів роботи в Yahoo: дизайн-студія Антона розробляла для компанії ігри.

WhatsApp англійською звучить як «Що там?», щось на зразок «Як справи, друже?». Початкова версія додатка була повна помилок, які Ян невтомно аналізував і виправляв. Та все одно кількість завантажень застосунку в App Store була невелика. Одного дня, після гри у фрисбі з Брайаном, Ян зізнався, що ідея з WhatsApp невдала. Той учергове підтримав друга та переконав не поспішати з висновками, а терпляче продовжувати роботу. Щасливий випадок знову допомагає Яну: саме в цей час Apple запустила функцію push-повідомлень – тепер застосунки могли нагадувати про себе навіть коли власник не користується смартфоном, і Ян оперативно оновлює версію WhatsApp. Щоразу, коли користувач змінював свій статус, сервіс інформував про це весь список його контактів. Відтоді Алекс Фішман та інші друзі Яна почали жартувати один із одним, повідомляючи про кожен свій крок, встановлюючи статуси на зразок «прокинувся пізно», «Вже в дорозі». WhatsApp ставав засобом для спілкування і взаємодії – адже тепер можна було легко тримати зв'язок із кимось, хто за тисячі кілометрів від тебе.

Невдовзі Ян оновлює версію додатка, яка тепер дозволяє обмінюватися текстовими, а потім і фотосповіщеннями – альтернатива SMS та MMS повідомленням, що стрімко збільшує аудиторію користувачів до двохсот п'ятдесяти тисяч, і запрошує Брайана долучитися до проєкту. Той незабаром залучає перші інвестиції в розмірі двохсот п'ятдесяти тисяч доларів від п'яти своїх знайомих – колег із часів роботи в Yahoo і стає співзасновником WhatsApp.

Ян продовжував працювати над можливостями застосунку. Його версії тепер можна було завантажити не лише на iPhone, але також на BlackBerry, Android та на різноманітні версії мобільних платформ, у тому числі застарілих і нішевих. Завдяки цьому WhatsApp могли користуватися, як в розвинутих, так і в бідних країнах. Це зробило продукт насправді глобальним. При цьому Ян не витрачався на маркетинг: «Я хочу зробити простий і якісний продукт, яким зручно користуватися», – говорив він.

Успіх WhatsApp очікувано привернув увагу венчурних інвесторів Кремнієвої долини, від яких Ян та Брайан повсякчас відхрещувалися, оскільки вважали такі інвестиції ярмом і були, як і раніше, проти будь-якої реклами. Переконати їх вдалося лише представнику Sequoia Джимму Гетцу, який пообіцяв ніколи не вимагати в компанії впровадження рекламних моделей, отримавши врешті згоду інвестувати у стартап спочатку вісім, а за кілька

років ще п'ятдесят мільйонів доларів. Увесь цей час на будівлі, де знаходився офіс WhatsApp не було жодної вивіски. «Не бачу в цьому сенсу, це просто намагання підвищити самооцінку. Ми й так знаємо, де працюємо», – коментував Ян.

У лютому 2014 року WhatsApp було продано компанії Facebook за рекордні 19 мільярдів доларів – найбільшої угоди в індустрії стартапів. Місцем для підписання угоди Ян символічно обрав не примітну нежитлову будівлю у Маунтін-В'ю – тут раніше був офіс компанії, у якій свого часу Яну доводилося звертатися, щоб отримати їжу за соціальними талонами. Тепер, підписуючи угоду, колишній бідний емігрант перетворювався на мільярдера.

P.S. Із початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, дизайнер WhatsApp Антон Борзов заснував благодійний фонд Sunflower Fund, який допомагає захисним і медичним обладнанням, аптечками та спорядженням. За сприяння Антона було видано кілька книжок українською.

P.P.S. Завдяки застосунку WhatsApp волонтерські осередки у Франкфурті-на-Майні змогли організувати збори пожертв і успішно координувати допомогу українським біженцям та пораненим, бути на зв'язку із рідними у важкі часи ■

«What's up, man?»

Wie ein ukrainischer Einwanderer ein milliarden-schweres Produkt erfand

Übersetzt aus dem Ukrainischen von Anna Gutsaliuk

Ich erinnere mich gerne an die spartanischen Bedingungen meiner Kindheit: kein Geld, Besuch von der Internat-Schule und der ständig pulsierende Gedanke, dass ich hart lernen und hart arbeiten musste, um es nach oben zu schaffen. Das ist eine typische Geschichte eines Workaholics der Generation X, der früh erwachsen wurde und sich daran gewöhnt hat, sich ausschließlich auf sich selbst zu verlassen. Ich erinnere mich auch gerne daran, wie mich ein Zufall dazu brachte, in einem neu geschaffenen Bereich zu arbeiten, in dem ich mich mit all meiner Kraft und Leidenschaft beruflich hochgearbeitet habe. Witzigerweise hatte mein Landsmann, ein Typ aus Fastiw, einen ähnlichen Anfang. Im Gegensatz zu mir hat seine Karriere einen viel größeren Ausmaß genommen: Zusammen mit seinen Partnern schuf er einen global bekannten Messenger-Dienst WhatsApp, mit anderthalb Milliarden Nutzern weltweit und einem Wert von 19 Milliarden Dollar.

Jan Koum wurde in Kyjiw geboren und ist in Fastiw aufgewachsen. Aufgrund der ärmlichen Verhältnisse und der jüdischen Wurzeln wanderte die Familie Anfang der 90er Jahre in die Vereinigten Staaten aus und fand eine kleine Wohnung in der kalifornischen Kleinstadt Mountain View im Silicon Valley, ironischerweise dem künftigen Paradies für Startups.

Neue Freundschaften mit Jugendlichen vor Ort waren nicht vergleichbar mit seinen Beziehungen aus dem Heimatland. So konzentrierte er sich auf sein Studium, in dem sein besonderes Interesse Informationstechnologien und Programmieren galt. Nach der High School besuchte er die San Jose Universität und bekam einen Job in der Abteilung für Informationssicherheit bei Ernst & Young. Bei einer Routineinspektion des Werbesystems des Internetriesen Yahoo traf der 21-jährige Jan den Manager des Unternehmens, Brian Acton. Brian gefiel Jans Ernsthaftigkeit und sein geschäftlicher Ansatz, so dass er ihn überzeugte, bei Yahoo einzusteigen und sein Mentie zu werden. Zu dieser Zeit war der Mitarbeiterstab des Unternehmens noch eher bescheiden und jeder war Gold wert. Jan brach schon bald sein Studium ab und konzentrierte sich auf die Arbeit.

Die ganze Zeit über unterstützte Brian Jan, als seine Mutter starb, lud er Jan zu Besuch ein, nahm ihn mit zum Fußballspielen. Die nächsten 10 Jahre bauten sie ihre Karriere bei Yahoo gemeinsam auf, bis sie eines Tages beschlossen haben, das Unternehmen zu verlassen. Sowohl Brian als auch Jan hatten keine Lust mehr, sich mit Werbung und deren Verbesserung zu beschäftigen. So arrangierten die jungen Männer ein Jahr der Rehabilitation: Sie reisten, spielten Frisbee und versuchten sogar, einen Job bei Facebook zu bekommen, hatten dabei aber keinen Erfolg.

Anfang 2009 kaufte Jan ein iPhone und erkannte das große Potenzial von mobilen Anwendungen für die Zukunft. Er kam auf die Idee, eine App zu entwickeln, die es Menschen ermöglicht, miteinander in Kontakt zu bleiben. Die App sollte mit der Kontaktliste des Handynutzers verknüpft werden und seine Kontakte über seinen Status informieren – beschäftigt, verfügbar, die Batterie ist fast leer, im Fitnessstudio.

Ich möchte ein einfaches und hochwertiges Produkt herstellen, das leicht zu bedienen ist!

Auf einem regelmäßigen Migrantentreffen im Haus seines Freundes Alex Fischmann lernte Jan den Softwareentwickler Igor Solomenchikov kennen, der sich dem Startup anschloß. Und so gründete Jan eine Woche nach seinem Geburtstag WhatsApp Inc. Um die App zu entwickeln lud Jan Anton Borzov aus Dnipro ein, den er aus seiner Zeit bei Yahoo kannte (Antons Designstudio hatte Spiele für das Unternehmen entwickelt).

Der Name WhatsApp ist eine Anspielung auf den Spruch «What's up?», was ungefähr so viel bedeutet wie «Was geht?». Die erste Version der App war voller Fehler, die Jan unermüdlich analysierte und korrigierte. Dennoch war die Zahl der Downloads im AppStore gering. Eines Tages, nach einer Partie Frisbee mit Brian, gab Jan zu, dass die WhatsApp-Idee misslungen war. Doch Brian unterstützte seinen Freund erneut und überzeugte ihn, geduldig zu sein und weiterzuarbeiten. Und Jan hatte Glück: Zu dieser Zeit führte Apple die Push-Benachrichtigungsfunktion ein – nun konnten Apps jederzeit Benachrichtigungen über die Aktivitäten zeigen. Jan hat sich entschieden, die WhatsApp-Version umgehend zu aktualisieren. Jedes Mal, wenn der Benutzer seinen Status änderte, informierte der Dienst die gesamte Liste seiner Kontakte. Seitdem scherzten Alex Fischmann und andere Freunde von Jan miteinander, berichteten über jeden ihrer Schritte und setzten Statusmeldungen wie «Spät aufgewacht» und «Unterwegs». WhatsApp wurde zu einem Mittel der Kommunikation und Interaktion: Es war jetzt einfach, mit jemandem im Kontakt zu bleiben, der Tausende Kilometer entfernt war.

Bald kam das nächste Update, das die Text- und später Fotonachrichten ermöglichte – eine Alternative zu SMS- und MMS-Nachrichten –, das die Nutzerbasis schnell auf 250.000 erhöhte. Jan lud Brian ein, sich dem Projekt anzuschließen. Kurz darauf bringt Brian die ersten Investitionen in Höhe von 250.000 Dollar von fünf seiner Freunde, Kollegen aus seiner Yahoo-Zeit. Er wird zum Mitbegründer von WhatsApp.

Jan arbeitete weiter an den Funktionalitäten der App, so dass sie nun nicht nur auf iPhone, sondern auch auf BlackBerry, Android und vielen anderen mobilen Betriebssystemen heruntergeladen werden konnte, egal wie veraltet oder nischig sie waren. Dies machte

WhatsApp zu einem globalen Dienst. Gleichzeitig gab Jan kein Geld für Marketing aus: «Ich möchte ein einfaches und hochwertiges Produkt herstellen, das leicht zu bedienen ist», sagte er.

Der Erfolg von WhatsApp erregte erwartungsgemäß die Aufmerksamkeit von Risikokapitalgebern aus dem Silicon Valley, die Jan und Brian immer abgelehnt hatten, da sie solche Investitionen für eine Bürde hielten und immer noch gegen jegliche Werbung waren. Nur Jim Goetz von Sequoia konnte sie überzeugen, indem er versprach, niemals zu verlangen, dass das Unternehmen Werbemodelle einführt, und erhielt schließlich die Zusage, acht Millionen Dollar in das Startup zu investieren, und weitere fünfzig Millionen Dollar in den darauffolgenden Jahren. Während dieser ganzen Zeit war kein einziger Schild an dem Gebäude angebracht, in dem sich das Büro von WhatsApp befand: «Ich sehe keinen Sinn darin, es ist nur ein Versuch, das Selbstwertgefühl zu steigern. Wir wissen bereits, wo wir arbeiten», kommentierte Jan.

Im Februar 2014 wurde WhatsApp für eine Rekordsumme von 19 Milliarden Dollar an Facebook verkauft, der größte Deal in der Startup-Branche. Jan wählte symbolisch ein unauffälliges Nichtwohngebäude in Mountain View als Ort für die Unterzeichnung des Vertrags – hier war früher eine Organisation ansässig, die Jan aufsuchen musste, um mit Sozialmarken Essen zu bekommen. Mit der Unterzeichnung des Vertrags wurde der ehemals arme Einwanderer nun zum Milliardär.

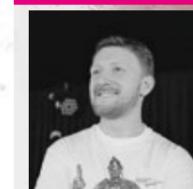
P.S. Seit dem Beginn der russischen Invasion in der Ukraine hat der WhatsApp-Designer Anton Borzov eine Wohltätigkeitsorganisation „Sunflower Fund“ gegründet, die Schutz- und medizinische Ausrüstung und Erste-Hilfe-Kits zur Verfügung stellt. Mit Antons Hilfe wurden bereits mehrere Bücher in ukrainischer Sprache veröffentlicht.

P.P.S. Dank der WhatsApp-Anwendung konnten mehrere Gruppen von Freiwilligen in Frankfurt Spenden organisieren, Hilfen für ukrainische Geflüchtete und Verwundete erfolgreich koordinieren und in schwierigen Zeiten mit ihren Familien in Kontakt bleiben ■

Тиме життя

Геді Ламар

Надворі був 1914 рік. Листопадовий вітер був насичений тривогами великої війни, що розгорталася в Європі, проте в Еміля Кіслера, успішного банкіра з Галичини, був чудовий настрій. Він поспішав віденськими вулицями додому, де його дружина, попри її сподівання на хлопчика, дала життя Гедвізі Еві Марії Кіслер. Ми ж її легше згадаємо як Геді Ламар.

Sergii
Baklazhenko

Геді зростала у Відні й завдячуючи сімейним статкам здобувала добру освіту в приватній школі. Вчителі відзначали її виняткову пам'ять – дівчинка могла прочитати аркуш тексту і майже дослівно його повторити. Від батька, що міг годинами пояснювати доньці принципи роботи докільних механізмів, вона перейняла любов до природничих наук.

Перші кроки на кіноекрани Геді зробила в сімнадцятирічному віці. А вже за 3 роки після виходу скандального фільму «Екстаз» її ім'ям вибухнули всі головні видання. Стрічку, що була заборонена,

зокрема, режимами Італії та Німеччини, купляли потайки. У тому числі й сам Муссоліні.

Але краса грала в жорстоку гру з Геді Ламар: даючи славу й ореол зіркової бажаності, вона нещадно забиравала свободу та індивідуальність, прирікаючи бути іконою й жінкою-трофеєм. Так, із першого з шести своїх шлюбів Геді буквально втекла: вночі, переодягнувшись у прислугу, через австрійські ліси, до Парижа, а звідти до Лондона і Штатів. «Бо в неї було все, що вона могла забажати, окрім того, що вона цінувала по-справжньому – свободи», – згадує її шлюб із

австрійським збройовим магнатом син Ентоні.

Подорож була не з легких, але майбутніми зірками не народжуються: Геді купила квиток на лайнер, яким подорожував Луї Мейєр – один із засновників всесвітньо відомої Метро-Голдвін-Мейєр. Кожного дня вона виходила зі своєї скромної каюти, вбрана в одну з останніх розкішних суконь, і обов'язково «випадково» стикалася із паном Мейєром. Полювання дало результати: із борту лайнера зійшла вже не Гедвіга Кіслер, а Геді Ламар із контрактом від МГМ.

Тим часом у Європі зростали утиски євреїв. Вже в Голлівуді Геді почула жахливу новину: постійний стрес вбив Еміля Кіслера – він помер від раптового серцевого нападу. Ця гірка втрата нагадала батькові слова: «Будь собою, створюй власну долю». І Геді була донькою свого батька до кінця.

Робота на знімальному майданчику була неймовірно виснажливою: з ранку і до пізнього вечора, шість днів на тиждень. Але вдома Геді не падала знесилена в ліжку, а сідала за письмовий стіл працювати над винаходами. Серед них були вдосконалення світлофорів, покращення аеродинаміки крил, приймач для сенсорів руху, швидкорозчинні таблетки та, що найважливіше, технологія стрибків частоти, що стала основою для радіокерованих торпед. Вона навіть відмовилась від ролі у фільмі «Касабланка» на користь Інґрід Бергман заради можливості зосередитися на винаходах, які, на її думку, могли врятувати життя та допомогти перемогти нацистів.

Геді створювала технологію стрибків частот разом зі своїм другом – композитором Джорджем Антайлем. Джордж мав досвід із механічними піаніно – для фільму «Механічний балет» йому довелось синхронізувати гру 16 таких піаніно водночас. Коли він вислухав ідею Геді про періодичний перехід із однієї частоти на іншу, щоб уникнути джемінгу та перехоплення сигналу, то одразу згадав про карти для механічного піаніно. «А якщо ми поставимо такі карти в передавач і приймач та запустимо їх водночас? Тоді ворог не знатиме, на якій частоті в конкретний момент йде сигнал», – запропонував Джордж. Свій патент на «систему секретних комунікацій» винахідники подарували американським ВМС. Так з'явилась на світ технологія, що допомогла отримати союзникам перевагу в морі коштом використання радіокерованих торпед, а нам із вами – такі вже повсякденні зараз Wi-Fi, GPS та Bluetooth.

Проте з кінця 40-х кінозірка Геді Ламар почала сходити з небосхилу. Попри спроби в незалежному кінематографі та кілька вдалих ролей, зокрема в фільмі «Самсон і Даліла» 1949 року, що став другим за касовими зборами фільмом десятиліття, Геді не змогла утримати своє місце на великому екрані. Відтак, із початку 60-х вона вела відлюдкувате життя, відсторонившись від галасливого Голлівуду.

У 1997 році Геді нарешті отримала нагороду, яка визнала її науковий внесок. «Нарешті», – іронічно прокоментувала вона. Проте через стан здоров'я попросила сина отримати нагороду за неї. Під час промови в Ентоні задзвонив мобільний. «О, це моя мама», – пояснив він аудиторії й зняв слухавку. «Як все пройшло?» «Ну ми якраз десь посередині». Після цього Ентоні дістав із кишені диктофон і увімкнув його. Маленька чорна коробочка заговорила голосом Геді: «Я щаслива, що ця технологія стала

такою успішною, вдячна за ваше визнання і що все це не було дарма».

Геді Ламар пішла з життя уві сні в січні 2000 року, залишивши після себе спадщину не лише як жінка, що заворожила світ своєю красою і стала прототипом жінки-кішки та Білосніжки, але і як видатна винахідниця, чий геній так і не знайшов повного визнання за життя, і людина, яку так ніхто і не зрозумів як особистість.

Тож наступного разу, як прокладатимете маршрут, підключатимете безпроводні навушники чи просто під'єднаєтесь до інтернету, згадайте з посмішкою Гедвігу Кіслер, доньку галицького банкіра, що прагнула зробити світ кращим

Ein anderes Leben von Hedy Lamarr

Übersetzt aus dem Ukrainischen von Anna Gutsaliuk

Wir schreiben das Jahr 1914.

Die Novemberluft war erfüllt von den Ängsten des großen Krieges, der sich in Europa abspielte, aber Emil Kiesler, ein erfolgreicher Bankier aus Galizien, hatte gute Laune. Er eilte durch die Straßen Wiens zu seinem Haus, wo seine Frau, entgegen ihrer Erwartung eines Jungen, Hedwig Eva Maria Kiesler zur Welt brachte. Wir werden sie eher als Hedy Lamarr in Erinnerung behalten.

Hedy wuchs in Wien auf und erhielt dank des Wohlstands ihrer Familie eine gute Ausbildung in einer Privatschule. Ihre Lehrer bemerkten ihr außergewöhnliches Gedächtnis: Sie konnte einen Text lesen und ihn fast wortwörtlich wiederholen. Von ihrem Vater, der seiner Tochter stundenlang die Prinzipien der Umweltmechanismen erklären konnte, übernahm sie Liebe zu den Naturwissenschaften.

Hedy machte ihre ersten Schritte auf der Kinoleinwand im Alter von 17 Jahren, und innerhalb von drei Jahren war ihr Name nach der Veröffentlichung des Skandalfilms „Ekstase“ überall in den Mainstream-Medien präsent. Der Film, der von den Regimes in Italien und Deutschland verboten war, wurde heimlich gekauft. Einschließlich von Mussolini selbst.

Doch die Schönheit spielte ein grausames Spiel mit Hedy Lamarr: Indem sie der Schauspielerin Ruhm und den Glanz des Promilebens verlieh, raubte sie ihre grandios ihre Freiheit und Individualität, und reduzierte Hedy Lamarr auf die Rolle einer Ikone und eines Trophäenweibs. So lief Hedy nach der ersten ihrer sechs Ehen buchstäblich davon: Nachts, als Dienstmädchen verkleidet, durch die österreichischen Wälder nach Paris und von dort nach London und in die Vereinigten Staaten.

„Denn sie hatte alles, was sie sich wünschen konnte, bis auf das, was sie wirklich schätzte: Freiheit“, erinnert sich ihr Sohn Anthony an ihre Ehe mit einem österreichischen Waffenmagnaten.

Die Reise war nicht einfach, aber zukünftige Stars werden nicht einfach so geboren, sie werden erschaffen: Hedy kaufte ein Ticket für ein Kreuzschiff, das von Louis Meyer, einem der Gründer der weltberühmten Metro-Goldwyn-Mayer, bereist wurde. Jeden Tag verließ sie ihre bescheidene Kabine, gekleidet in eines ihrer neuesten schicken Kleider, und traf immer „zufällig“ auf Herrn Meyer. Die Jagd machte sich bezahlt: Nicht mehr Hedwig Kiesler ging von Bord, sondern Hedy Lamarr mit einem Vertrag von MGM.

Währenddessen nimmt die Unterdrückung der Juden in Europa zu. Schon in Hollywood erfuhr Hedy die schreckliche Nachricht, dass der ständige Stress ihren Vater Emil Kiesler das Leben gekostet hatte - er starb an einem plötzlichen Herzinfarkt. Dieser bittere Verlust erinnerte sie an seine Worte: „Sei du selbst, schaffe dein eigenes Schicksal.“ Und Hedy war bis zum Schluss die Tochter ihres Vaters.

Die Arbeit hinter den Filmkulissen war unglaublich anstrengend: von morgens bis spät in die Nacht, sechs Tage die Woche. Aber zu Hause fiel Hedy nicht erschöpft ins Bett, sondern setzte sich an ihren Schreibtisch, um an ihren Erfindungen zu arbeiten. Darunter befanden sich Verbesserungen für Verkehrsampeln für die Aerodynamik der Flügel, ein Empfänger für Bewegungsmelder, sich schnell auflösende Pillen und vor allem die Frequenzsprungtechnik, die zur Grundlage für funkgesteuerte Torpedos wurde. Sie lehnte sogar eine Rolle in dem Film „Casablanca“ zugunsten von Ingrid Bergman ab, um sich auf Erfindungen zu konzentrieren, von denen sie glaubte, dass sie Leben retten und zum Sieg über die Nazis beitragen könnten.

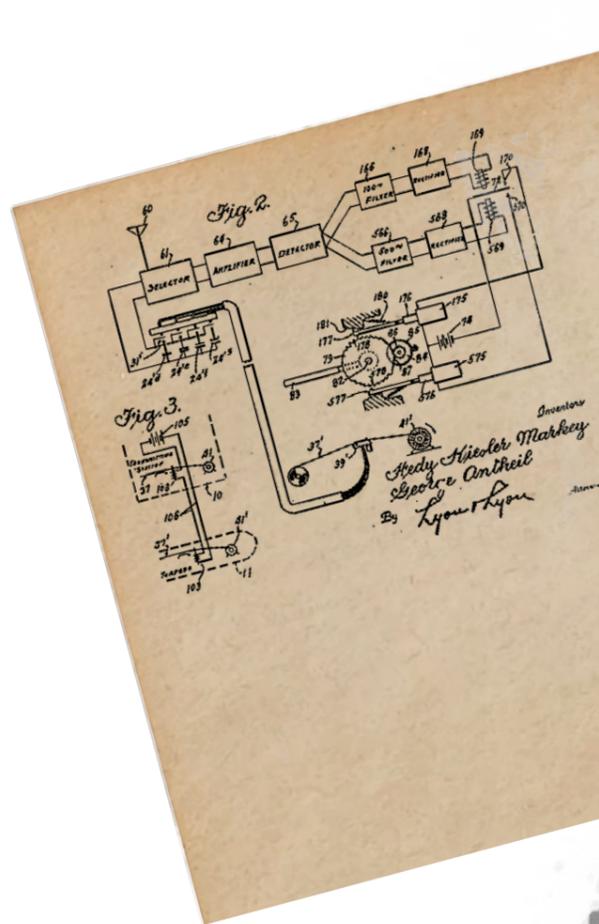
Hedy entwickelte die Frequenzsprungtechnik zusammen mit ihrem Freund, dem Komponisten George Antheil. George hatte Erfahrung mit mechanischen Klavieren. Für den Film „Das mechanische Ballett“ musste er das Spiel von 16 solcher Klaviere gleichzeitig synchronisieren. Als er Hedy's Idee hörte, periodisch von einer Frequenz auf eine andere umzuschalten, um Störungen und das Abfangen von Signalen zu vermeiden, dachte er sofort an mechanische Klavierkarten. „Wie wäre es, wenn wir solche Karten in den Sender und den Empfänger einbauen und sie gleichzeitig laufen lassen? Dann weiß der Feind nicht, auf welcher Frequenz das Signal gerade gesendet wird“, schlug George vor. Die Erfinder reichten ihr Patent für das „geheime Kommunikationssystem“ bei der US-Marine ein. Dies war die Geburtsstunde einer Technologie, die den Alliierten durch den Einsatz von funkgesteuerten Torpedos zu einem Vorteil auf See verhalf und uns das Wi-Fi, GPS und Bluetooth bescherte, die wir heute täglich nutzen.

Im Jahre 1997 erhielt Hedy endlich eine Auszeichnung, die ihre wissenschaftlichen Beiträge würdigte.

„Endlich“, kommentierte sie ironisch. Aufgrund ihres Gesundheitszustandes bat sie jedoch ihren Sohn, den Preis für sie entgegenzunehmen. Während der Rede klingelte Anthonys Handy. „Oh, das ist meine Mutter“, erklärte er aus dem Publikum und nahm den Hörer ab. „Wie ist es gelaufen?“ „Nun, wir sind irgendwo in der Mitte.“ Dann zog Anthony ein Diktiergerät aus seiner Tasche und schaltete es ein. Der kleine schwarze Kasten sprach mit der Stimme von Hedy: „Ich bin glücklich, dass diese Technologie so erfolgreich war, ich bin dankbar für Ihre Anerkennung und dass nicht alles umsonst war.“

Hedy Lamarr verstarb im Januar 2000 im Schlaf und hinterließ nicht nur ein Vermächtnis als Frau, die die Welt mit ihrer Schönheit bezauberte und zum Vorbild für Cat Woman und Schneewittchen wurde, sondern auch als bemerkenswerte Erfinderin, deren Genialität zu Lebzeiten nie voll anerkannt wurde, und als Mensch, der nie ganz verstanden wurde.

Wenn Sie also das nächste Mal eine Route planen, Ihre kabellosen Kopfhörer einstecken oder einfach nur ins Internet gehen, denken Sie an Hedwig Kiesler, die Tochter eines galizischen Bankiers, die die Welt mit einem Lächeln verbessern wollte ■

DIM – БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ШТУТГАРТІ

9 грудня 2023 року проєкт «Dim. Mental Health Club for Refugees» у Штутгарті відзначив свою першу річницю. Його було створено для психологічної підтримки українців, які вимушено опинилися у Німеччині, та для подальшої підтримки в інтеграції. Центральною особливістю проєкту є те, що в ньому беруть активну участь психологи-біженці з України. Це дозволяє усім учасникам висловлювати свої думки рідною мовою. Проєкт орієнтований передусім на матерів, дітей та молодь, які знаходяться у стресовому стані через війну та втечу. Про те, як зародився «Дім» та як він розвивається сьогодні, з нами охоче поділилися його співорганізаторки Олена Грасслер та Алла Лесун.

Олена Грасслер: 21 рік у Німеччині, педагогиня, гештальт-терапевтка в навчанні, коуч.

Алла Лесун: 2 роки у Німеччині; психотерапевтка, фахівчиня по роботі з залежностями та питань міграції.

Олено, Алло, розкажіть, будь ласка, як зародився проєкт «Дім»?

О: Коли почалася повномасштабна війна, ми усвідомлювали, що люди потребуватимуть психологічної допомоги так само як і допомоги з житлом. Я збрала психологів, які вже проживали в Німеччині. Спочатку ми координували групу підтримки для волонтерів. До групи постійно долучалися психологи та психотерапевти, і саме так сформувався кістяк нашого клубу.

А: Взагалі, ми стали командою, яка допомагала як біженцям, так і одне одному.

О: Так, створення безпечного простору для самих психологів та тренерів – це одна з важливих цілей нашого клубу. До нас також приєдналася група вагітних, яку на початку повномасштабного вторгнення організувала Афіна Альбрехт з метою підтримки жінок в особливому стані. А зараз ця група називається «Мамина школа»: в ній малюки роблять перші кроки, а мами підтримують одна одну й отримують від нас інформацію щодо розвитку дитини.

Що допомогло розпочати проєкт «Дім» та що допомогло протриматися так довго?

О: Спочатку це було бажання допомогти людям.

А: Ми змогли протриматися так довго завдяки спільним зусиллям команди, підтримці спільноти та партнерів, а також постійній адаптації до потреб учасників. У нас велика команда, і ми маємо мотивацію розвиватися далі.

Fotos: DIM
Text: Yuliia Gotkova
Übersetzung: Afina Albrecht

Скажіть, чому на вашу думку люди досі продовжують приходити до вас?

А: У багатьох українців зараз присутнє моральне виснаження, напруження від мовного бар'єру та невизначеності. А в нас можна знайти собі свою власну ресурсну підтримку. Особливість клубу є саме в тому, що сьогодні можна прийти до одного фахівця, а завтра спробувати попрацювати в іншому напрямку.

О: На сьогодні ми провели близько 200 заходів, в яких взяли участь приблизно 1700 осіб. І попит тільки зростає. Змінюється фокус: наші перші групи були спрямовані на стабілізацію, зараз – на адаптацію.

Скільки часу у вас займав проєкт?

А: Перший рік було дуже важко. Щосуботи мої власні діти мене взагалі не бачили. Зранку я брала групу маленьких дітей, а інші психологи в той самий час – групи дорослих. Часу ми віддавали багато. У нас була й групова, й індивідуальна робота.

Яка мета клубу зараз?

А: Люди мігрували з одного стресу до іншого – від карантину та війни до життя в іншій країні. Тому ми хочемо, щоб клуб залишався місцем для українців, які можуть знайти тут для себе підтримку, друзів та самих себе, щоб процес адаптації проходив м'якше.

О: Метою клубу на сьогодні є підтримка безпечного простору для біженців та волонтерів. Наші заходи спрямовані на емоційне розвантаження та активізацію ресурсів. Також ми пропонуємо широкий спектр психологічної підтримки та заходів, спрямованих на розвиток особистісних навичок та адаптацію до нових умов життя.

Що нового сталося за останній час у проєкті «Дім»?

А: До нас доєдналися нові спеціалісти та з'явилися: групи для туризму, танці, фітнес, малювання, німецька мова, оздоровчі практики. Також в «Дім» з недавнього часу звертаються й представники німецьких шкіл. Якщо виникає кризова ситуація з українськими дітьми, від школи формується запит до нас. Так з'явився молодіжний клуб «Початок нового життя», який налічує вже понад 150 учасників.

Чи співпрацюєте з місцевою владою та іншими організаціями?

О: Так, ми дуже вдячні багатьом організаціям, з якими співпрацюємо, дехто нас підтримує фінансово або надає нам приміщення (*Ausbildungscampus*). Через *Bürgerstiftung Stuttgart, Abteilung Integrationspolitik der Stadt Stuttgart, Rotary International* ми отримали фінансування нашого проєкту, що неймовірно прискорило наш розвиток.

У нас є спільний проєкт з *Українським культурним комунікаційним клубом* для людей похилого віку. Ми також плануємо проєкти з *ArtHelps*. І звісно ж неоціненна підтримка *Українського ательє культури та спорту (UAKS e.V.)*. Ми також співпрацюємо з українськими організаціями. Влітку у нас був проєкт на підтримку дітей у Павлограді. Іграшки, зошити, олівці, настільні ігри та багато іншого було зібрано і перевезено в Україну за допомогою *SOS e.V.* На знак подяки з України ми отримали багато книжок українською мовою для наших учасників.

Які наступні кроки?

А: Ми відкриті для всіх психологів, для всіх людей, які пропонують свою допомогу. І зараз до нас долучається багато активістів для роботи в нових напрямках. Ми плануємо у нашому просторі створити нову групу «Педагогіка», тому що бачимо, що у дітей є проблеми з навчанням.

О: Наш наступний крок – організувати власне товариство (Verein). Наші плани передбачають розширення програм, груп, залучення додаткових фінансових ресурсів для забезпечення сталості та ефективності роботи. Також ми відкриваємо свої групи й для людей, які емігрували давно до Німеччини. Ми плануємо цього року різноманітні проєкти: зустрічі та заходи, які присвячені міжкультурному обміну, коучингові сесії, майстер-класи, спрямовані на пошук кваліфікованої роботи та проєкти для молоді.

Чим можна підтримати проєкт «Дім»?

А: У клубу є приміщення у різних частинах міста від наших партнерів. Ми дуже вдячні за цю можливість. Але це не завжди зручно. Ми мріємо, щоб у нас було одне велике своє приміщення – один безпечний простір.

О: На цей момент витрати на приміщення, матеріали, навчання та адекватну винагороду спеціальній групі становлять певну фінансову проблему. Довгострокове фінансове забезпечення стало б важливим кроком на шляху до нашого розвитку та збільшення ефективності нашого внеску.

БЛІЦОПИТУВАННЯ ВІДВІДУВАЧІВ ПРОЄКТУ «ДІМ» ТА ФАХІВЦІВ.

Наталія Жук, артпсихологиня, група «Арт Скарбничка»: *«Це не просто зустрічі, це єднання з собою. Кожного разу дякую учасникам за сміливість та щирість».*

Відгук учасниці групи «Арт Скарбничка»: *«Я дуже рада, що можу раз на тиждень приїхати, поспілкуватися з людьми, які мене розуміють, розібратися в собі, подивитися в майбутнє позитивним поглядом, постаратися стати кращою і зробити своє життя більш наповненим та щасливим».*

Олена Олексієнко, психологиня, група «Як ти?»: *«Наша група – це група взаємопідтримки та самопомоги. У нашому просторі ми йдемо разом у цікаву мандрівку до себе та маємо можливість доторкнутися до світогляду інших людей».*

Відгук учасниць групи «Як ти?»: *«Дуже вдячна, в мене знову більше розуміння себе, своїх дій і взаємодії зі світом»; «Особисто для мене це спосіб знайти відповіді на питання, які мене хвилюють, і можливість переосмислити вже наявні ідеї та погляди. Я дуже вдячна, що маю таку можливість».*

Світлана Виноградова, психологиня, група «РесурсПро»: *«Наші учасники на зустрічах опановують ефективні методи психологічного розвантаження, звільнення себе від напруги».*

Відгук учасника групи «РесурсПро»: *«Після роботи з психологом та медитації, зрозумів, що не хочу думати про погане, зрозумів, що можна змінити свої думки й тоді життя зміниться на краще».*

Марія Конарова, психологиня, коуч, група «Підтримка партнерок військових»: *«Ми запустили цю групу підтримки, бо вони зараз знаходяться у вразливому стані й часто потребують психологічної підтримки та мають потребу знаходитись в колі жінок, які їх розуміють».*

Відгук учасниці групи «Мамина школа»: *«Дім для мене асоціюється з постійною підтримкою. Тут завжди допоможуть порадою! Це дуже важливо! Я обожаю наші зустрічі, де завжди вислухають та підтримують. Це як шматочок рідного дому. Дякуємо всім, хто нам допомагає!»*

Відгук учасниці групи «Мамина школа»: *«В Домі нам завжди раді. Ми говоримо на важливі теми, отримуємо психологічну розрядку. Ми можемо разом і сміятися, і плакати. Я розумію, що я не одна. Від цього стає легше. І мені, і моїм дітям»* ■

DIM – SAFE SPACE FÜR UKRAINER:INNEN IN STUTTGART

Am 9. Dezember 2023 feierte das Projekt «DIM. Mental Health Club for Refugees» in Stuttgart seinen ersten Jahrestag. Dim wurde ins Leben gerufen, um die ukrainischen Geflüchteten vor allem psychologisch, aber auch darüber hinaus zu unterstützen und auch die Integration in die für sie unbekannte Gesellschaft zu erleichtern. Das Projekt richtet sich vor allem an Mütter, Kinder und Jugendliche, die durch Krieg und Flucht unter Stress stehen. Das Besondere an «DIM» ist, dass die Psychologinnen, die sich hier engagieren, selbst gezwungen waren, ihre Heimat, die Ukraine, zu verlassen. Das ermöglicht allen Teilnehmerinnen ihre Gedanken in der Muttersprache zu äußern, sich mit den Menschen auszutauschen, die selbst ähnliche Erfahrungen gemacht haben.

Elena Grassler und Alla Lesun, die Co-Gründerinnen des Clubs, haben uns erzählt, wie das Projekt «DIM» entstanden ist und wie es sich heute entwickelt.

Elena Grassler: Seit 21 Jahren in Deutschland, Lehrerin, Gestalttherapeutin in Ausbildung, Coach.

Alla Lesun: Seit 2 Jahren in Deutschland; Psychotherapeutin mit Schwerpunkten Suchtkrankheiten und Emigration.

Elena, Alla, bitte erzählt uns, wie das Projekt «DIM» entstanden ist.

E: Als der Krieg ausgebrochen war, wurde uns klar, dass die Menschen nicht nur Hilfe bei der Unterbringung, sondern auch psychologische Hilfe benötigen werden. Ich sammelte Fachexperten, die sich bereits in Deutschland befanden. Zunächst begannen wir, Selbsthilfegruppen für freiwillige Helfer:innen zu organisieren. Immer mehr neue Psycholog:innen und Psychotherapeut:innen kamen hinzu. In den ersten sechs Monaten bildete dieser Kreis das Rückgrat unseres Clubs: Ein festes Team begann, zusammenzuarbeiten und auch die Geflüchtete zu unterstützen.

A: So kam es dazu, dass wir den Geflüchteten und tatsächlich auch uns selbst halfen.

E: Ja, die Schaffung eines sicheren Raums für Psycholog:innen und andere Expert:innen war eine der ersten, wichtigsten Aufgaben des Clubs gewesen. Wir haben gemeinsam unsere Ziele formuliert und diskutieren über Kurse und Inhalte sowie über unsere eigene Weiterentwicklung. Auch eine Gruppe der geflüchteten schwangeren Frauen, die ursprünglich von Afina Albrecht initiiert wurde, hat sich uns angeschlossen. Sie wurde gegründet, um Frauen in ihrer herausfordernden Situation in einem fremden Land zu unterstützen. Jetzt heißt diese Gruppe «Mama's Schule»: Die Kleinkinder machen ihre ersten Schritte, und Mütter unterstützen sich mittlerweile auch gegenseitig und erhalten von uns Informationen über die kindliche Entwicklung und natürlich auch bürokratische Prozesse Deutschlands.

Was ermöglichte euch so einen guten Start und was hilft euch, so lange durchzuhalten?

E: Am Anfang war es der starke Wille, Menschen zu helfen!

A: Dass wir so lange überleben konnten, verdanken wir der herausragenden und unermüdlichen Teamleistung, der Unterstützung der Community und der Kooperationspartner sowie der ständigen Anpassung an die Bedürfnisse unserer Gäste. Wir haben ein großartiges Team, und wir sind motiviert, weiter zu wachsen. Unsere Stärke liegt in der Themenvielfalt und der Tatsache, dass wir uns gegenseitig unterstützen.

Was ist der Grund, dass die Menschen zu euch regelmäßig und auch gerne kommen?

A: Viele ukrainische Menschen leiden derzeit unter moralischer Erschöpfung, Spannungen aufgrund der Sprachbarriere und allgemeiner Unsicherheit. Sie finden in DIM gute Unterstützung. Das Besondere an dem Club ist, dass man heute zu einem bestimmten Spezialisten kommen kann, sich aber morgen einer ganz anderen Gruppe mit einem komplett anderen Schwerpunkt anschließen kann.

E: Bis heute haben wir etwa 200 Veranstaltungen mit rund 1700 Teilnehmer:innen durchgeführt. Und die Nachfrage wird nur größer. Der Fokus ändert sich: Unsere ersten Gruppen waren auf Stabilisierung ausgerichtet, jetzt geht es um Adaptation an neue Lebensumstände.

Wie viel Zeit kostet euch das Projekt?

A: Vor allem das erste Jahr war aus der Sicht des Zeiteinsatzes anstrengend. Meine Kinder haben mich samstags nie gesehen. Morgens übernahm ich eine Gruppe von Kleinkindern, während andere Psycholog:innen zur gleichen Zeit Erwachsenengruppen betreuten. Wir verbrachten sehr viel Zeit in DIM, sowohl in Einzelgesprächen als auch in Gruppenangeboten.

Was ist das aktuell wichtigste Ziel des Projektes?

A: Die Menschen kamen von der Traufe in den Regen – von der Corona-Pandemie über den Krieg und die Flucht zum Leben in einem anderen, fremden Land. Deshalb wollen wir, dass der Club ein Ort bleibt, an dem die Ukrainer:innen Unterstützung, Freunde und sich selbst finden können, damit ihre Adaptation und sogar Integration so reibungslos wie möglich verlaufen.

E: Das Ziel des Clubs ist es heute, einen sicheren Raum sowohl für Geflüchtete als auch für Ehrenamtliche zu schaffen. Die Angebote zielen auf emotionale Entlastung und Ressourcenmobilisierung ab. Außerdem bieten wir ein breites Spektrum an psychologischer Betreuung und anderen Aktivitäten an, die darauf abzielen, persönliche Fähigkeiten zu entwickeln und sich an die neuen Lebensbedingungen anzupassen.

Was hat sich in letzter Zeit im Rahmen des Projekts «DIM» getan?

A: Es sind neue Spezialisten zu uns gestoßen. Wir haben jetzt nicht nur Psycholog:innen, sondern auch andere Expert:innen. Wir haben Wander-, Tanz- und Fitnessgruppen, wir malen, lernen Deutsch, wir bieten weitere Gesundheitspraktiken. Die Schulen nehmen bereits Kontakt mit uns auf, um z.B. strittige Situationen mit unseren Kindern zu begleiten. Im Rahmen unseres Projekts haben wir auch einen Jugendclub namens «Beginn eines neuen Lebens» gegründet, der bereits mehr als 150 Mitglieder hat.

Arbeitet ihr mit lokalen Behörden und Organisationen zusammen?

E: Ja, wir sind vielen Organisationen sehr dankbar für den inhaltlichen Austausch, für die finanzielle Unterstützung oder Hilfe mit den Räumlichkeiten (besonderes Danke an *Ausbildungscampus Stuttgart*). Durch die *Bürgerstiftung Stuttgart*, die *Abteilung Integrationspolitik der Stadt Stuttgart* und *Rotary International* haben wir Förderungen für unser Projekt erhalten, die für unsere Entwicklung ausschlaggebend waren. Wir haben ein gemeinsames Projekt für Senioren mit dem *Ukrainischer Kulturkommunikationsclub* ins Leben gerufen. Wir planen Projekte mit *ArtHelps*. Und natürlich sind wir für die Zusammenarbeit mit dem *Ukrainischen Atelier für Kultur und Sport (UAKS e.V.)* sehr dankbar. Wir arbeiten auch mit anderen ukrainischen Organisationen zusammen. Im Sommer hatten wir ein Projekt zur Unterstützung von Kindern in Pavlohrad: Spielzeug, Hefte, Brettspiele und vieles mehr wurden gesammelt und mit Hilfe von *SOS e.V.* in die Ukraine transportiert. Als Dankeschön erhielten wir viele Kinderbücher auf Ukrainisch.

Welche Pläne habt ihr noch für «DIM»?

A: Wir sind offen für alle Psycholog:innen, für alle Menschen, die ihre Hilfe anbieten. Wir wollen das Spektrum erweitern und planen eine neue pädagogische Gruppe, denn es ist mittlerweile offensichtlich, dass unsere Kinder Lernschwierigkeiten haben.

E: Unser nächster Schritt ist es, unsere Organisationsform zu wählen und zu gründen. Unsere Pläne sehen vor, unsere Programme und Gruppen zu erweitern und zusätzliche finanzielle Mittel zu beschaffen, um Stabilität und Nachhaltigkeit zu gewährleisten. Wir öffnen unsere Gruppen auch für Menschen mit Migrationshintergrund, die schon länger in Deutschland leben. In diesem Jahr planen wir verschiedene Projekte: für Jugendliche, Begegnungen und Veranstaltungen zum interkulturellen Austausch, Coachings und Workshops, die den Einstieg in den Arbeitsmarkt erleichtern sollen.

Wie kann jeder von uns das Projekt «DIM» unterstützen?

A: Unsere Partner stellen ihre Räumlichkeiten in verschiedenen Stadtteilen für unsere Aktivitäten zur Verfügung. Wir sind dafür sehr dankbar. Und natürlich träumen wir davon, eine Möglichkeit zu schaffen, genug Räumlichkeiten für alle unsere Aktivitäten an einem Ort anzubieten.

E: Im Moment sind die Kosten für Räumlichkeiten, Materialien, Schulungen und Ehrenamtszuschüssen eine ständige Herausforderung. Eine längerfristige finanzielle Unterstützung wäre ein wichtiger Schritt zu unserer Entwicklung und zur Steigerung unserer Wirksamkeit.

BLITZUMFRAGE UNTER DEN EXPERT:INNEN UND DEN BESUCHER:INNEN DES PROJEKTS «DIM»

Natalia Zhuk, Kunstpsychologin, Gruppe «ArtSkarbnytschka»: «Das hier sind nicht nur Begegnungen mit anderen, es ist auch eine Begegnung mit sich selbst. Jedes Mal danke ich den Teilnehmer:innen für ihren Mut und ihre Aufrichtigkeit.»
Rezension einer ArtSkarbnytschka-Teilnehmerin: «Ich bin sehr froh, dass ich einmal in der Woche kommen kann, um mit Menschen zu sprechen, die mich verstehen können. Ich lerne mich selbst zu verstehen und positiv in die Zukunft zu blicken, zu versuchen, besser zu werden und mein Leben erfüllter und glücklicher zu führen.»

Olena Oleksienko, Psychologin, Gruppe «Wie geht es Dir?»: «Unsere Gruppe ist Selbsthilfegruppe. In unserem Raum gehen wir gemeinsam auf eine interessante Reise zu uns selbst und haben die Möglichkeit, die Weltsicht anderer Menschen zu berühren.»
Rezension der Teilnehmerinnen der Gruppe «Wie geht es Dir?»: «Ich bin sehr dankbar, ich verstehe mich selbst, mein Handeln und meinen Umgang mit der Welt besser», «Für mich persönlich ist es ein Weg, Antworten auf spannende Fragen zu finden und eine Möglichkeit, bestehende Ideen und Ansichten zu überdenken. Ich bin dafür sehr dankbar.»

Svitlana Vinogradova, Psychologin, Gruppe «ResourcePro»: «Auf unseren Treffen lernen unsere Teilnehmer:innen wirksame Methoden zur psychologischen Entlastung und befreien sich vom Stress.»
Rezension einer Teilnehmerin der Gruppe «ResourcePro»: «Nachdem ich mit einer Psychologin gearbeitet und meditiert habe, ist mir klar geworden, dass ich nicht mehr über schlechte Dinge nachdenken will, ich habe erkannt, dass ich meine Gedanken ändern kann und dass sich das Leben zum Besseren wendet.»

Maria Konarova, Psychologin, Coach, Gruppe «Unterstützung für die Frauen der Soldaten»: «Wir haben diese Selbsthilfegruppe ins Leben gerufen, weil sich die Frauen in einer äußerst verletzlichen Lage befinden und oft psychologische Unterstützung und einen Kreis von Frauen brauchen, die sie verstehen.»

Rezension einer Teilnehmerin der Gruppe «Mama's Schule»: «DIM ist für mich mit ständiger Unterstützung verbunden. Es ist immer jemand da, der mit Rat und Schlägen hilft! Das ist sehr wichtig! Ich liebe unsere Treffen, bei denen mir immer jemand zuhört und mich unterstützt. Es ist wie ein Stück Heimat. Wir danken allen, die uns helfen!»
Rezension einer Teilnehmerin der Gruppe «Mama's Schule»: «Wir sind im «DIM» immer willkommen. Wir reden über wichtige Themen, wir erleben psychische Entlastung. Wir können gemeinsam lachen und weinen. Ich merke, dass ich nicht alleine bin. Dadurch fühle ich mich besser. Sowohl ich als auch meine Kinder» ■

EXPEDITION

17

Уже в квітні у Штутгарті стартує проєкт для української молоді **«Експедиція 17 – дослідження цілей сталого розвитку через творчість та дозвілля»**. У рамках проєкту учасники ознайомляться з 17 цілями сталого розвитку ООН, які охоплюють основні пріоритети в соціальній, екологічній та економічній сферах життя планети. Це складна взаємопов'язана система, саме тому розроблено цікаві формати для вивчення кожного елемента. Навчання буде здійснюватись через творчість, креативність, дискусії та відчуття: через смак, колір, текстуру, музику тощо.

На учасників чекають творчі воркшопи, спілкування з експертами та нестандартні завдання. Наприклад, вивчаючи тему «Подолання голоду», буде запропоновано приготувати обід на щоденний бюджет африканської сім'ї. При ознайомленні з темою «Сталого розвитку міст та спільнот» учасників запросять на фотопрогулянку по Штутгарту для документації сучасних архітектурних рішень міста. Також цікавою частиною програми буде виготовлення, спільно з організаторами, тематичних інсталяцій та малювання картин.

Im April 2024 startet in Stuttgart ein Projekt für ukrainische Jugendliche namens «Expedition 17 – Exploring Sustainable Development Goals through art and entertainment». Während des Projektes werden die Teilnehmenden die 17 Ziele der nachhaltigen Entwicklung der Vereinten Nationen kennenlernen. Diese Ziele, die auch als globale Ziele bekannt sind, umfassen die wichtigsten Prioritäten im sozialen, ökologischen und wirtschaftlichen Bereich des Lebens auf der Erde. Sie sind in einem holistischen System vereint und um jedes der Ziele zu erforschen, wurden interaktive Formate entwickelt. Das Wissen wird durch Kreativität, Diskussionen und Sensorik erlangt: durch Geschmack, Farbe, Textur, Musik usw.

Die Teilnehmenden erwartet eine Reihe unterhaltsamer Workshops, Austausch mit Experten und spannende Aufgaben. Zum Beispiel bei dem Ziel «Null Hunger» sollen sie eine Mahlzeit zubereiten ausgehend von einem Tagesbudget, dass einer afrikanischen Familie zu Verfügung steht, oder bei dem Ziel «Nachhaltige Infrastruktur» werden sie aufgefordert, einen Spaziergang durch Stuttgart zu machen und auf den Fotos die modernen architektonischen Lösungen der Stadt fest zu halten. Die Teilnehmenden werden gemeinsam Bilder malen und thematische Kunstobjekte erschaffen. Es sind auch einige aufregende Exkursionen geplant, um die besten Beispiele für nachhaltige Entwicklung in Deutschland vorzustellen.

Координаторки проєкту – Дарина Зайцева та Ганна Гершуні навчалися у Гоенгаймському університеті. Дарина вивчала біоекономіку, а Ганна – комунікаційні науки. Ми спільної думки, що освіта майбутнього – яскрава, цікава й різноманітна, тому ми розробляємо освітньо-творчі проєкти та використовуємо підходи, які дозволяють запам'ятовувати корисну інформацію через особистий досвід.

Beide Projektkoordinatorinnen Daryna Zaitseva und Hanna Gershuni haben an der Universität Hohenheim in Stuttgart studiert. Daryna studierte Bioökonomie und Ganna Kommunikationswissenschaften. Die Koordinatorinnen sind sich einig, dass die Bildung in der Zukunft bunt, interessant und vielfältig sein muss. Deshalb entwickeln sie pädagogische und kreative Projekte und nutzen Ansätze, die es ermöglichen, das Wissen durch persönliche Erfahrungen anzueignen.

Ми хочемо, щоб «Експедиція 17» стала простором для спілкування та обміну серед молоді. Наша мета – разом дослідити можливості використання теоретичних концепцій у реальному житті, розпізнавати цілі стійкого розвитку у повсякденності та використовувати їх із користю. По завершенню проєкту планується виставка, де кожна ціль буде представлено в формі художнього об'єкта. Цей захід має заохочувати до діалогу про цілісний розвиток суспільства між німецькою та українською громадами.

Das Projekt «Expedition 17» soll zu einer Plattform der Kommunikation und des Austauschs zwischen jungen Menschen werden. Das Ziel ist es, gemeinsam die Möglichkeiten der Anwendung theoretischer Konzepte im wirklichen Leben zu erforschen, die Ziele der nachhaltigen Entwicklung im Alltag zu erkennen und für sich zu nutzen. Am Ende des Projekts ist eine kreative Ausstellung geplant, in der jedes Ziel in Form eines Kunstobjekts präsentiert wird. Dieses Ereignis soll einen Dialog zwischen der deutschen und der ukrainischen Gemeinschaft über die ganzheitliche Entwicklung der Gesellschaft fördern.

Проєкт «Експедиція 17 – дослідження цілей сталого розвитку через творчість і дозвілля» проводиться Українським Ательє культури та спорту (UAKS e.V.), за підтримки THE CIVICS Innovation Hub gGmbH. Проєкт розраховано для української молоді віком від 14 й до 18 років. Тривалість – із квітня по жовтень 2024 року. Зустрічі проводитимуться декілька разів на місяць у місті Штутгарт. Для участі у проєкті надсилайте заявку на електронну адресу info@uaks.de, вказавши ім'я, прізвище, вік учасника та коротку інформацію про хобі, інтереси та мотивацію для участі у проєкті.

Das Projekt «Expedition 17 – Exploring Sustainable Development Goals through art and entertainment» wird vom (UAKS e.V.) mit Unterstützung von THE CIVICS Innovation Hub gGmbH durchgeführt. Das Angebot richtet sich an die ukrainische Jugendliche im Alter von 14 bis 18 Jahren. Projektdauer ist von April bis Oktober 2024, die Treffen finden mehrmals im Monat in Stuttgart statt. Ihre Bewerbung mit Vor- und Nachname, Alter, Hobbies und Interessen sowie Motivation für die Teilnahme an dem Projekt, kann über die folgende E-Mail Adresse info@uaks.de eingereicht werden.

GEMEINSCHAFT DURCH YOGA: EINE SPORTLICHE INITIATIVE FÜR MEHR KRAFT UND LEICHTIGKEIT.

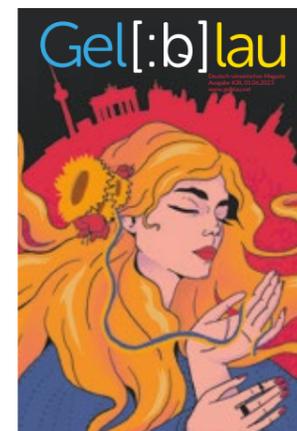
Die Vereine S.O.S. Ukraine e.V., Ukrainisches Atelier für Kultur & Sport e.V. und Personal Fitness Trainer Dimitri Rutansky haben eine bewegende Initiative gestartet, um kostenlose Yoga-Stunden für Menschen anzubieten, die in unserer Gemeinschaft Schutz suchen.

Ursprünglich fanden die Yoga-Kurse im Freien statt, umgeben von der Schönheit der Natur. Doch die Teilnehmerzahl ist seitdem auf bis zu 50 angewachsen. Dank der großzügigen Unterstützung der Stadt Stuttgart wurde sogar eine Sporthalle gegen einen symbolischen Preis für den Winter zur Verfügung gestellt. Diese Yoga-Stunden strahlen eine immense Positivität aus, mit kraftvollen Asanas, Atemübungen und einem Fokus auf körperliche Fitness. Doch nicht nur das körperliche Wohlbefinden steht im Mittelpunkt, sondern auch die Förderung von Gemeinschaftssinn und das Gefühl der Zugehörigkeit. Die Teilnehmer knüpfen Freundschaften und tauschen wichtige Informationen aus.

Die Yoga-Stunden finden **jeden Sonntag von 12:30 bis 13:30 Uhr in Stuttgart-Nord** statt, mit zusätzlichen Kursen am Samstagmorgen. Diese Initiative bietet nicht nur physische Aktivität, sondern auch einen Raum der Gemeinschaft und des Austauschs für diejenigen, die durch den Krieg traumatisiert wurden und nach Heilung suchen.

Diese Initiative ist nicht nur ein Beweis für die transformative Kraft von Yoga, sondern auch ein Symbol für die Solidarität und Unterstützung in unserer Gemeinschaft. Indem wir kostenlose Yoga-Stunden für Menschen anbieten, zeigen wir nicht nur, dass es uns wichtig ist, sondern geben denjenigen, die durch den Krieg traumatisiert wurden, auch die Werkzeuge, um ihre mentale und körperliche Gesundheit wiederherzustellen.

Wer sich für die Kurse interessiert, kann sich direkt bei Dima, dem Projektverantwortlichen, melden: <https://dimitri-rutansky.de/>

Gel[:b]lau

Wir bringen ukrainische Werte näher!

Gel[:b]lau ist ein unabhängiges Projekt, das von einem jungen kreativen Team von Freiwilligen geleitet wird, die das Magazin in ihrer Freizeit erstellen und weiterentwickeln. Wir freuen uns über neue Ideen, Vorschläge und Autoren, aber auch über finanzielle Unterstützung, denn ohne sie ist es einfach unmöglich, eine so wunderbare Zeitschrift herauszugeben.

Außerdem sammeln wir als Verein UAKS e.V. auch Spenden für die Menschen in der Ukraine und erstellen die offiziellen Spendenbescheinigungen!

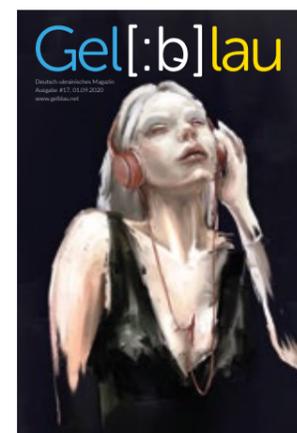
Zahlungsempfänger: UAKS e.V.

Kreissparkasse Waiblingen
IBAN: DE 02 602 500 10 0015 1766 44
BIC: SOLADES1WBN

BW Bank Stuttgart
IBAN: DE 17 600 501 01 0002 8570 79
BIC: SOLADEST600

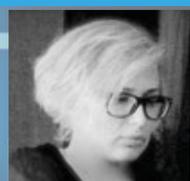
PayPal info@uaks.de

Verwendungszweck (z.B.): Spende für Gelblau;
Spende für hilfsbenötigte Menschen in der Ukraine

0 mm/s 10 mm/mV 0,05-35

61%

Viktoriya
Mykhaylova

D

МАЙБУТНЄ ФАРМАЦІЇ

Досить часто у фаховій пресі можна побачити статті з роздумами науковців про фармацевтичне майбутнє. Яким воно буде через рік? А через десять? Чи винайдуть, нарешті, фармацевти ліки проти раку?

Фармація є найбільш наукомісткою галуззю у світі. Розробка ліків важлива для лікування як важких, так і хронічних чи рідкісних захворювань. Завдяки результатам невинних досліджень кожного року в аптеках з'являються нові лікарські препарати. Які переваги отримують хворі від цих інновацій?

Наприклад, завдяки імунотерапії показник 5-річного виживання при виявленні певних форм раку шкіри значно зріс: у 1970-х він сягав менше 60%, а сьогодні ж становить близько 90%. Відчутних покращень також було досягнуто у боротьбі з серцево-судинними захворюваннями: кількість смертей, пов'язаних із інсультом, знизилася приблизно на 75% з середини 1990-х років. Аналогічний прогрес спостерігається в сфері аутоімунних захворювань, де нові підходи до лікування допомагають досягненню тривалої ремісії та покращення якості життя хворих.

Очікується, що до 2050 року кожна шоста людина в світі буде старшою за 65 років. Тож хронічні захворювання серед населення зростатимуть. Важливу роль у зв'язку з цим відіграватимуть індивідуальні підходи до лікування. Вже зараз у фахівців є інструменти для усунення причин хвороб та забезпечення персоналізованої терапії пацієнтів. Це надає можливість визначити, яке саме лікування найкраще підходить для конкретної людини, враховуючи не лише діагноз, але й генетичні характеристики. Окрім цього персоналізована терапія допомагає зменшити ризик непотрібної медикації, мінімізувати побічні ефекти та покращити якість життя.

Ймовірно, пройдуть десятиліття, перш ніж ми отримаємо дійсно персоналізовану медицину. Але вже зараз існують сотні тестів, за допомогою яких генетики намагаються оцінити ризик серцевого нападу, діабету, хвороби Альцгеймера або раку товстої кишки.

Тенденція до персоналізованого лікування впливатиме й на спосіб виробництва ліків. Ідея однієї із новітніх технологій — це можливість самостійно „друкувати“ ліки. Тобто лікарський препарат виготовлятиметься лише за потреби та відповідатиме індивідуальним вимогам пацієнта. Можливо, у майбутньому такі препарати можна буде виготовляти безпосередньо в аптеці або лікарні, адже для цього потрібно буде засипати всі похідні речовини, натиснути на кнопку „старт“ і пристрій все „надрукує“. На ринку вже є кілька прикладів медичних препаратів, які були надруковані на 3D-принтері (наприклад, препарат „Spritam“ з діючою речовиною леветирацетам, гідрогелі ібупрофену). Німецька компанія „Curevac“ спільно з Tesla розробляє принтер для виробництва лікарських препаратів для онкотерапії.

Попри всі технологічні досягнення, сьогодні багато хвороб починають лікувати лише після маніфестації симптомів. У майбутньому лікарі матимуть можливість втручатися ще до того, як перші симптоми будуть помітними. Для цього потрібно не тільки ще краще розуміти хвороби, а й вплив різних факторів ризику, а саме: індивідуальний мікробіом, генетичні особливості організму, навколишнє середовище тощо. Саме за допомогою мікробіому вчені планують розробити цілеспрямовані методи лікування захворювань.

Бактерії, грибки, віруси — всі ці мікроорганізми супроводжують нас протягом життя. Наразі понад 50 захворювань потенційно пов'язані з мікробіомом, включаючи запальні захворювання кишківника та рак товстої кишки. Раніше мікроорганізми вважалися лише тригерами хвороб, але тепер вчені знають, що вони важливі для нашого здоров'я. Сьогодні проводяться дослідження, як мікробіом змінюється протягом життя, як на нього впливають наші гени, і як це пов'язано з хворобами. Мікроорганізми, які сприяють здоровому мікробіому, можуть бути використані як лікарські засоби, діагностики, вакцинації тощо ■

In der Fachpresse findet man häufig wissenschaftliche Artikel mit Überlegungen über die Zukunft der Pharmazie. Wie wird sie in einem Jahr aussehen? Und in zehn Jahren? Werden Pharmazeuten endlich ein Heilmittel gegen Krebs erfinden?

Pharmazie ist die wissensintensive Branche der Welt. Die (Weiter-)Entwicklung von Arzneimitteln ist enorm wichtig für die Behandlung von schweren, chronischen und seltenen Krankheiten. Dank den Ergebnissen kontinuierlicher Forschung kommen jedes Jahr neue Arzneimittel in die Apotheken. Aber die Vorteile dieser Innovationen mögen nicht allen wirklich bewusst sein.

Beispielsweise ist die 5-Jahres-Überlebensrate bei bestimmten Formen von Hautkrebs dank der Immuntherapie von weniger als 60 % in den 1970er Jahren heute auf rund 90% signifikant gestiegen. Auch bei der Bekämpfung von Herz-Kreislauf-Erkrankungen sind erhebliche Verbesserungen zu verzeichnen. Hier ist die Zahl der Todesfälle durch Schlaganfall seit Mitte der 1990er Jahre um etwa 75% zurückgegangen. Ähnliche Fortschritte sind im Bereich der Autoimmunerkrankungen zu verzeichnen, wo neue Behandlungsansätze dazu beitragen, langfristige Remissionen zu erzielen und die Lebensqualität der Patienten zu verbessern.

Es wird erwartet, dass im Jahr 2050 jeder sechste Mensch auf der Welt über 65 Jahre alt sein wird. Infolgedessen werden chronische Krankheiten in der Bevölkerung zunehmen. Patientenzentrierte und maßgeschneiderte Ansätze werden eine wichtige Rolle bei der Bewältigung dieser Herausforderung spielen. Fachärzte verfügen bereits über die Mittel, um die Ursache der Krankheit zu ermitteln und den Patienten eine personalisierte Therapie anzubieten. Durch die Berücksichtigung sowohl der Krankheitsdiagnose als auch der genetischen Merkmale der Patienten kann eine maßgeschneiderte Behandlung vorgeschlagen werden. Dies trägt dazu bei, das Risiko durch unnötige Medikamenteneinnahmen zu verringern, Nebenwirkungen zu minimieren und die Behandlungsergebnisse sowie die Lebensqualität zu verbessern.

Es wird wahrscheinlich noch Jahrzehnte dauern, bis wir eine wirklich personalisierte Gesundheitsbranche haben.

Aber es gibt bereits zahlreiche Tests, mit denen Genetiker versuchen, das Risiko für Herzinfarkt, Diabetes, Alzheimer oder Darmkrebs abzuschätzen.

Der Trend zur personalisierten Behandlung wirkt sich auf die Art und Weise aus, wie Medikamente hergestellt werden. Die Idee, die hinter einer der neuesten Technologien steht, ist die Möglichkeit, Medikamente selbst „auszudrucken“. Anders gesagt: Das Medikament wird nur dann hergestellt, wenn es benötigt wird und den individuellen Bedürfnissen des Patienten entspricht. Vielleicht könnten solche Medikamente in Zukunft direkt in einer Apotheke oder einem Krankenhaus hergestellt werden, da man nur noch alle Wirkstoffe hinzufügen und den Button „Start“ drücken muss, damit das Gerät das fertige Medikament ausdruckt. Es gibt bereits mehrere Beispiele für 3D-gedruckte Medizinprodukte auf dem Markt (z. B. Spritam mit dem Wirkstoff Levetiracetam, Ibuprofen-Hydrogele). Das deutsche Unternehmen „Curevas“ entwickelt zusammen mit Tesla einen Drucker für die Medikamentenherstellung im Bereich der Krebstherapie.

Trotz aller technologischen Fortschritte werden heute viele Krankheiten erst behandelt, wenn bereits Symptome aufgetreten sind. In Zukunft werden Ärzte eine Möglichkeit haben, einzugreifen, bevor die ersten Symptome sichtbar werden. Dies erfordert nicht nur ein besseres Verständnis von Krankheiten, sondern auch Auswirkungen von Risikofaktoren wie dem individuellen Mikrobiom, genetischen Merkmalen des Körpers, der Umwelt usw. Mit Hilfe des Mikrobioms wollen Wissenschaftler gezielte Methoden zur Behandlung von Krankheiten entwickeln. Bakterien, Pilze, Viren: All diese Mikroorganismen begleiten uns unser ganzes Leben lang. Derzeit werden mehr als 50 Krankheiten potenziell mit dem Mikrobiom in Verbindung gebracht, darunter auch entzündliche Darmerkrankungen und Dickdarmkrebs. Früher galten diese winzigen Lebewesen der Natur nur als Krankheitsauslöser, heute wissen Wissenschaftler, dass sie für die Gesundheit wichtig sind. Wissenschaftler untersuchen derzeit, wie sich das Mikrobiom im Laufe unseres Lebens verändert, wie es von unseren Genen und unserem Lebensstil beeinflusst wird und wie es mit Krankheiten zusammenhängt. Mikroorganismen, die zu einem gesunden Mikrobiom beitragen, können als Arzneimittel, Diagnostika, Impfstoffe usw. verwendet werden ■

ZUKUNFTSVISIONEN IN DER PHARMAZIE

Übersetzt aus dem Ukrainischen von Anna Gutsaliuk

Foto: objects.yalanzhi.com

УКРАЇНСЬКА ЕСТЕТИКА ІНТЕР'ЄРНОГО ДИЗАЙНУ

UKRAINISCHE ÄSTHETIK DES INTERIOR DESIGNS

Український інтер'єрний дизайн дуже помітний на світовій арені вже тривалий час, і неодноразово отримував Red Dot Design Award та інші профільні нагороди. Що і хто робить український дизайн таким потужним? Чим надихаються люди, які задають тренди?

Ukrainisches Interior Design ist auf der Weltbühne schon seit langem präsent und wurde mehrfach mit dem Red Dot Design Award und anderen Auszeichnungen prämiert. Was und wer macht ukrainisches Design so stark? Was inspiriert Menschen, die Trends setzen?

Вікторія Якуша, засновниця бренду *Файна*, винайшла стиль, який журнал *Dezeen* назвав «сучасним примітивізмом», а сама Вікторія називає «живим примітивізмом». Вона надихається традиційними українськими предметами побуту, народними іграшками, характерними для української місцевості рослинами, а також досліджує технології українського ремісництва, зокрема чорнодимлену кераміку.

Для виготовлення свого стільця під назвою «*ЗТИСТА*» Вікторія винайшла матеріал, який отримав таку ж назву, як і стілець. Це суміш целюлози, глини, льняного волокна, деревинитабіополімеру. З цієї суміші можна виготовляти як предмети декору чи світильники, так і меблі, якщо використовувати металевий каркас. Матеріал не тільки відповідає естетичним вимогам бренду *Файна*, а ще є екологічним.

Victoria Yakusha, Innenarchitektin und die Gründerin der Marke *Faina* (ausgesprochen Fajna), hat einen Stil geschaffen, den die Zeitschrift *Dezeen* als „modernen Primitivismus“ und Victoria selbst als „lebendigen Primitivismus“ bezeichnet. Sie lässt sich von traditionellen ukrainischen Haushaltsgegenständen, volkstümlichem Spielzeug und den für die heimische Region typischen Pflanzen inspirieren und erforscht auch ukrainische Handwerkskunst, wie z. B. die schwarzgerauchte Keramik – eine Methode, die keramische Gegenstände ohne den Zugang zur Luft herzustellen.

Für die Herstellung ihres Stuhls *ZTISTA* hat Victoria ein Material erfunden, das den gleichen Namen trägt wie der Stuhl. Es ist eine Mischung aus Zellulose, Ton, Leinenfasern, Holz und Biopolymer. Aus dieser Mischung lassen sich normalerweise Dekorationsgegenstände herstellen. Wenn aber ein Metallrahmen verwendet wird – auch Lampen und Möbel. Das Material entspricht nicht nur den ästhetischen Anforderungen der Marke *Faina*, sondern ist auch umweltfreundlich und ethisch vertretbar.

Victoria sagt, dass sie nach authentischen ukrainischen Gegenständen sucht und auch nach Merkmalen, die sie einzigartig machen – für Victoria sind das die Merkmale der ukrainischen Identität. Auf dieser Grundlage kreiert sie neue, exklusive und zeitlose Objekte.

Foto: faina.design, „ZTISTA“

Вікторія розказує, що шукає маркери української національної ідентичності, тобто, речі, які є стереотипно українськими, і знаходить в них риси, які роблять їх унікальними. На основі цих рис створює нові об'єкти. Такий підхід дозволяє їй створювати ексклюзивні об'єкти поза часом.

До створення *Файни* Вікторію підштовхнув напад росії на Україну у 2014 році. росія окупувала наші території й продукувала величезну кількість історичної брехні та просто маячні про Україну, з метою переконати, що України не існує, історії України не існує. Це змушувало Вікторію, яка родом з м. Дніпро, шукати «коріння» української естетики, думати про те, що таке сучасний український стиль і формувати його.

Stockholm Furniture Fair, Milan Design Week та інші виставки допомогли Вікторії привернути до себе увагу дизайнерської спільноти й створити потужне коло контактів. Вікторія вирішила, що „українське“ повинно надихати творців інтер'єрів з усього світу та організувала експедицію «Земля, що надихає». У програмі експедиції було: ткацтво, косівська кераміка, чорнодимлена глина, різьблення по дереву, писанки. Учасники експедиції залишилися під позитивними враженнями. Після повномасштабного вторгнення деякі з артизальних технік з якими працювала Вікторія, через нестачу майстрів опинилися під загрозою. „Активних майстрів до повномасштабного вторгнення було чотири, а тепер один з них у ЗСУ, інший у Польщі, а третій змінив рід діяльності“ – розповідає архітекторка. У світлі цих обставин її ініціативи набувають ще більшої цінності.

Зараз Вікторія має власну галерею в Антверпені, її меблі продаються в шоу-румах колекційного дизайну в Маямі та Парижі.

Foto: faina.design

Victoria wurde zur Gründung von Faina durch den russischen Angriff auf die Ukraine im Jahr 2014 inspiriert. Russland annektierte völkerrechtswidrig die Halbinsel Krim, besetzte die Gebiete im ukrainischen Osten und produzierte eine riesige Menge an historischen Lügen und Unsinn über die Ukraine, mit dem Ziel, die Menschen davon zu überzeugen, dass die Ukraine samt ihrer Geschichte nicht existiert. Dies veranlasste Viktoria, die ursprünglich aus Dnipro stammt, nach den "Wurzeln" der ukrainischen Ästhetik zu suchen, darüber nachzudenken, was der moderne ukrainische Stil ist und ihn zu formen.

Die Stockholmer Möbelmesse, die Mailänder Designwoche und andere Ausstellungen halfen der Innenarchitektin, die Aufmerksamkeit der Design-Community auf sich zu lenken und ein starkes Netzwerk von Kontakten aufzubauen. Viktoria beschloss, dass das Ukrainische Innenarchitekten aus der ganzen Welt inspirieren sollte, und organisierte die Expedition unter dem Motto „Das Land, das inspiriert“. Auf dem Programm standen Weben, Kossiw-Keramik, schwarzgerauchter Ton, Holzschnitzerei und traditionell ukrainisch verzierte Ostereier. Die Liste der Gäste war beeindruckend. Nach der groß angelegten Invasion waren einige der künstlerischen Techniken, mit denen Viktoria ihr Publikum inspirierte, bedroht. "Vor der Invasion gab es vier aktive Meister, und jetzt ist einer bei den Streitkräften, einer in Polen und einer hat seinen Beruf gewechselt", sagt sie. Angesichts dieser Umstände sind die Initiativen der Designerin umso wertvoller. Heute hat Viktoria eine eigene Galerie in Antwerpen, und ihre Möbel werden in Ausstellungsräumen für Sammler der Designobjekte in Miami und Paris verkauft.

Соколова Катерина – предметна дизайнерка з Харкова. Red Dot Award 2015 за блютуз колонки AeroTwist для Jarre Technologies, German Design Award за капсульну колекцію для Casala. У 2017 році вона стала співзасновницею бренду noom. Це трапилось після того, як Катерина, уже успішна предметна дизайнерка на той момент, брала участь в підготовці українського стенду до Dutch Design Week. Їй хотілось презентувати там і свою роботу. Дизайнерка обрала вазу, на яку її надихнув супрематизм та його засновник, Казимир Малевич, який до речі народився в Києві. Катерині вдалось за короткий час створити свій продукт, а після виставки розпочалась уже й історія бренду noom. Супрематистські вазы тим часом продавались по всьому світу, навіть у Японії.

Kateryna Sokolova ist eine Objektdesignerin aus Kharkiw. Sie erhielt den Red Dot Award 2015 für den AeroTwist Bluetooth-Lautsprecher für Jarre Technologies und den German Design Award für die Kapselkollektion für Casala. 2017 war sie Mitbegründerin der Marke noom. Dies geschah, nachdem Kateryna, die zu diesem Zeitpunkt bereits eine erfolgreiche Objektdesignerin war, an der Vorbereitung des ukrainischen Standes für die Dutch Design Week beteiligt war und dort ihre Arbeit präsentieren wollte. Die Designerin entschied sich für eine Vase, inspiriert vom Suprematismus und dessen Gründer Kasimir Malewitsch, der übrigens in Kyjiw in einer polnischen Familie zur Welt gekommen ist. Kateryna schaffte es, ihr Produkt in kürzester Zeit zu entwerfen, und nach der Ausstellung begann die Geschichte der Marke noom. Inzwischen werden suprematistische Vasen in der ganzen Welt verkauft, sogar in Japan.

Foto: sokolova-design.com

Foto: sokolova-design.com

Стілець Гроппіус, на який Катерину надихнув засновник Баугаузу Вальтер Гроппіус, ще один бестселер поом. Своє захоплення авангардистськими течіями Катерина пояснює тим, що більшу частину життя вона прожила в Харкові, а потім у Києві. Саме ці міста були колысками мистецьких середовищ, що породжували авангардні течії в мистецтві, це відображено в їх архітектурі й історії. Після повномасштабного вторгнення росії в Україну, стілець Гроппіус одягнувся в маскувальну сітку. І почав боротись з росією на мистецькій арені. Сама Катерина зараз тимчасово живе у Львові. Вона присвятила нові вази бренду поом традиційному українському гутництву, (виготовленню виробів зі скла безпосередньо біля скловарної печі майстром вручну, у гарячому стані з використанням відповідної техніки), яке збереглося в цьому місті.

Der Groppius-Stuhl, inspiriert vom Bauhaus-Gründer Walter Gropius, ist ein weiterer noom-Bestseller. Kateryna erklärt ihre Faszination für Avantgarde-Bewegungen mit der Tatsache, dass sie den größten Teil ihres Lebens in Kharkiw und später in Kyjiw verbracht hat. Diese Städte waren die Wiegen des künstlerischen Milieus, das die Avantgardebewegung hervorbrachte, was sich in ihrer Architektur und Geschichte widerspiegelt. Nach dem Einmarsch russlands in die Ukraine zog sich der Groppius-Stuhl sozusagen ein Tarnnetz über und begann, russland in der Kunstarena zu bekämpfen. Kateryna selbst lebt jetzt vorübergehend in Lwiw. Die neuen noom-Vasen hat sie der traditionellen ukrainischen Glasherstellung gewidmet, die sich in dieser Stadt erhalten hat (die Herstellung von Glaswaren von Hand, in heißem Zustand, durch einen Handwerksmeister mit der entsprechenden Technik).

Юлія Яланжи – художниця, а тепер і дизайнерка світильників із Одеси. У своїх об'єктах працює з темами української міфології й сакральних змістів. У 2017 році заснувала разом зі своїм чоловіком бренд YALANZHI OBJECTS. Свої об'єкти вона робить із целюлози або глини. Світильники Юлії є дуже частими експонатами українського стенда на Maison&Objet.

Макош — богиня плодючості, покровителька жінок. Звуки, що виникають, якщо торкатись підвісних елементів світильника – дуже ніжні й покликані нагадувати материнську колысову.

„Надихаючись народними міфами, ми взяли за основу цей образ, зосереджуючись на двох його особливостях. Наші мавки, як і їхні стародавні прародительки, нерозривно пов'язані з лісом і отримують чарівні сили з заходом сонця – створюють затишне освітлення уночі. Фактурою ж подібні до кори дерева, що дарує приємні тактильні відчуття“, – розповідає художниця та дизайнерка Юлія Яланжи. Усі предмети Юлії створені руками з вторинної сировини природного походження – переробленого паперу.

Foto: objects.yalanzhi.com

Foto: objects.yalanzhi.com

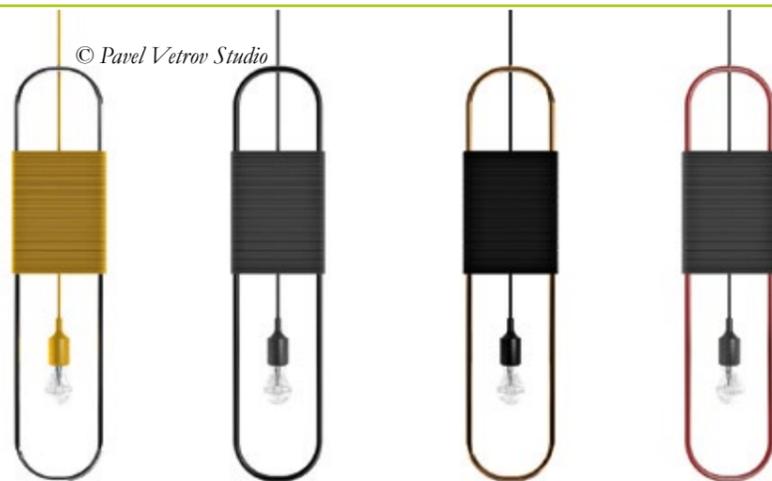
Yulia Yalanzhy ist eine Künstlerin und heute Lampendesignerin aus Odesa. In ihren Werken verarbeitet sie die ukrainische Mythologie und sakrale Bedeutungen. Zusammen mit ihrem Mann gründete sie 2017 die Brand YALANZHI OBJECTS. Sie stellt ihre Objekte aus Zellulose oder Ton her. Yulias Lampen sind sehr häufig am ukrainischen Stand auf der Maison&Objet ausgestellt.

Makosh ist die Göttin der Fruchtbarkeit, die Schutzherrin der Frauen. Die Klänge, die entstehen, wenn man die Hängeelemente der Lampe berührt, sind sehr sanft und sollen an das Wiegenlied einer Mutter erinnern.

„Inspiriert von Volksmythen haben wir dieses Bild als Grundlage genommen und uns auf zwei seiner Merkmale konzentriert. Unsere Nymphen sind, wie ihre Vorfahren, untrennbar mit dem Wald verbunden und erhalten bei Sonnenuntergang magische Kräfte, die nachts ein gemütliches Licht erzeugen. Die Oberfläche der Lampe ähnelt der Rinde eines Baumes, was ein angenehmes haptisches Gefühl vermittelt“, sagt Yulia Yalanzhy.

Звісно, не всі українські предметні дизайнери досліджують і продовжують якісь притаманні українській культурі теми. Частина з них, наприклад Павло Ветров, продукує просто хороший дизайн. Але сьогодні ми розповідаємо про тих, хто творить нову українську естетику, спираючись на наше коріння.

Тривалий час у тренді був скандинавський стиль. По всьому світу створювались інтер'єри з меблями ІКЕА, світлими стінами та сосною підлогою. З певною періодичністю ми спостерігаємо захоплення японською естетикою в дизайні. Деякі з експертів прогнозують, що скоро настане черга українського стилю. Зрештою, український дизайн максимально відповідає викликам сучасного світу. Він етичний, екологічний і сталий по своїй суті й формі. На відміну від мінімалістичного японського, дає більше засобів виразності, щоб зробити інтер'єр індивідуальним, не уніфікованим. На відміну від скандинавського, пропонує більше заглиблення в значення кожного з предметів і змінює акцент із утилітарності на переживання нових досвідів (тактильних, естетичних) на основі переосмислення практик, властивих нашим пращурам ■

Natürlich erforschen nicht alle ukrainischen Interior- oder Objekt designer die typischen für die ukrainische Kultur Themen und führen diese in ihren Werken fort. Einige von ihnen, wie Pavlo Vetrov, machen einfach gutes Design. Aber in diesem Artikel geht es um diejenigen, die eine neue ukrainische Ästhetik schaffen, die auf den ukrainischen Wurzeln basiert.

Für eine lange Zeit war der skandinavische Stil ein Trend. Überall auf der Welt entstanden Räume voller IKEA-Möbeln, mit hellen Wänden und Kiefernholzböden. Von Zeit zu Zeit können wir eine Faszination für die japanische Ästhetik im Design erkennen. Einige Experten sagen voraus, dass der ukrainische Stil bald en Vogue sein wird. Es ist in seinem Wesen und seiner Form ethisch, umweltfreundlich und nachhaltig. Schließlich entspricht das ukrainische Design im höchsten Maße den Herausforderungen der modernen Welt ■

Olha Husarova,
Leiterin des
Designstudios Camo

Aus dem Ukrainischen
von Hanna Gerschuni

Штучний інтелект: небезпека чи допомога?

Світ, в якому машини правлять людством, — популярна тема для літератури та кіноіндустрії. У далекому 1984 році штучний інтелект підкорив маси в образі Термінатора, якого зіграв Арнольд Шварценеггер. Сорок років потому світ, який годі й було уявити, здається ближчим, ніж будь-коли. Світ, в якому штучний інтелект вже став невід'язною частиною повсякденного життя. Тож, коли машини візьмуть владу у свої руки?

Aus dem Deutschen von Kseniya Fuchs

Згідно з парламентом ЄС, штучний інтелект (ШІ) — це здатність машини імітувати такі людські здібності, як логічне мислення, навчання, планування та творчість. Перші комп'ютери, які могли виконувати складні обчислення в найкоротші терміни, були створені ще під час Другої світової війни. У Центрі мистецтва та медіа Карлсруе (ZKM | Zentrum für Kunst und Medien) досі зберігається оригінальна машина німецького винахідника Конрада Цузе, і вона все ще працює.

У 1995 році в Стенфордському університеті Ларрі Пейдж та Сергій Брін почали працювати над пошуковою системою, яку в 1997 році назвали Google. Успіх самої пошукової системи як і успіх її рекламних рішень (Google Ads) ґрунтується на складних алгоритмах, які постійно взаємодіють із навколишнім середовищем з метою покращення клієнтського досвіду. Користувачі знаходять найкращі результати пошуку за своїми запитами.

Рекламодавці контактують з потенційними клієнтами, які, можливо, ніколи не чули про їхню компанію, але, швидше за все, були б зацікавлені в ній. Ця маркетингова модель була прийнята іншими технологічними компаніями, включаючи Meta (компанія, якій належать Facebook та Instagram) та LinkedIn (бізнес-мережа Microsoft). Тож якщо ви запитаєте себе: „Чому я бачу цю рекламу?“, можете бути майже впевнені, що причиною є ваш власний цифровий слід в інтернеті, який високоефективно обробляється алгоритмами.

Подібно до того, як тиск воєнного часу прискорив розвиток сучасних комп'ютерних систем, такі технологічні гіганти, як Google, зараз вказують шлях для наступного етапу еволюції суспільства. Наприклад, в Інституті Фраунгофера досліджують використання штучного інтелекту у сфері охорони здоров'я. У часи дефіциту фахівців ШІ прекрасно допомагає обробляти дані пацієнтів та спроможний прогнозувати перебіг хвороби. У своїй книзі „Всі брешуть: великі дані, нові дані та що інтернет може розповісти нам про те, ким ми є насправді“ автор Сет Стівенс-Давидович (колишній науковець Google Data Scientist, автор New York Times) критикує той факт, що сьогодні існує більше цифрових даних про сексуальні уподобання людей, ніж про стан їхнього здоров'я. Уявіть собі світ, в якому дані про перебіг хвороби пацієнта доступні не лише лікарям, які його лікують, але і їхнім колегам по всьому світу. Які аналізи та оцінки стали б тоді можливими? Чи можна було б ефективніше лікувати рак, розсіяний склероз та інші небезпечні для життя захворювання?

Сьогодні у зв'язку зі штучним інтелектом часто говорять про прогнозу аналітику: аналізується певна кількість даних з минулого, які здатні робити певні передбачення майбутнього. Магія? Насправді лише математика.

Авжеж не можна не згадати про генеративний ШІ, який не тільки аналізує, а й створює. У листопаді 2022 року був запущений ChatGPT — простий чат-інтерфейс, в якому користувачі можуть вводити свої питання або запити у вигляді сформульованих брифів, а програма відповідає згенерованими рішеннями. Відповіддю може бути інформація, стаття або навіть HTML-код, готовий до інтеграції. Після генерації тексту передбачувалося з'явилася генерація зображень — спочатку трохи незграбна, але вже сьогодні згенеровані зображення знайшли безліч сфер використання. А кількість постачальників лише зростає: на додаток до автономних платформ, таких як ChatGPT або Midjourney, рішення зі штучним інтелектом тепер інтегруються в наявні програми.

Адже за кожною віхою в подальшому розвитку машинних алгоритмів стоїть рука людини, яка спрямовує цей розвиток у правильному напрямку. Але хто вирішує, що є правильним? Сьогодні вже існує низка компаній, які займаються питаннями етичного використання ШІ. Деякі компанії свідомо утримуються від використання контенту, створеного штучним інтелектом — чи то текстового, чи то графічного. Дискусія навколо цього питання — технічна, етична чи юридична — триває повним ходом. Кому належать авторські права на контент? Хто несе відповідальність, якщо ШІ скопіював текст з твору, захищеного авторським правом? Чи припустимо, щоб ШІ генерував образ реальної людини в нереальній, можливо, несприятливій для неї ситуації? Прості запитання, на які немає простих відповідей.

Навіть якщо здається, що сучасні рішення для штучного інтелекту здатні створювати власні тексти з достатньою варіативністю щодо оригінального тексту, який слугує основою для ШІ, питання авторського права все ще залишається відкритим. Воно також не є однозначним у сфері зображень, музики та відео: навіть якщо стиль митця не може бути захищений, багато хто спирається на етичну складову. Однак страйк сценаристів та акторів у

Голлівуді, який тривав майже 4 місяці у 2023 році й призвів до кількох перенесень релізів фільмів, красномовно свідчить про те, що далеко не всі дотримуються етичних норм.

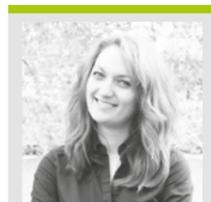
Отже, повернемося до початкового питання: чи зможуть машини незабаром замінити людей? Наукові дослідження досягли величезного прогресу в багатьох сферах і в майбутньому зможуть досягати нових висот ще швидше. З усім тим, неможливо передбачити, чи візьмуть машини гору, і якщо так,

то коли. Принаймні, таку думку висловлює Макс Тегмарк у своїй книзі „Життя 3.0: Бути людиною в епоху штучного інтелекту“. Попри те, що ця книга була написана у 2019 році, задовго до епохи генеративного ШІ, вона не втратила своєї актуальності. Автор намагається пояснити весь хайп зрозумілою мовою, тож буде у пригоді всім тим, хто хоче серйозно розібратися в темі. Але одне можна сказати напевно: Ми живемо у великі часи, і в майбутньому на нас чекають великі події ■

Künstliche Intelligenz: Die Gefahr oder die Hilfe?

Die Welt, in der Maschinen über der Menschheit herrschen, ist ein beliebtes Thema sowohl für Literatur, als auch für die Filmindustrie. Schon 1984 hat die künstliche Intelligenz in Form von Terminator, gespielt von Arnold Schwarzenegger, die Massen erobert. 40 Jahre später scheint die damals kaum vorstellbare Welt näher als je zuvor zu sein - die künstliche Intelligenz ist zum festen Bestandteil unseres Alltags geworden. Also, ab wann übernehmen die Maschinen die Kontrolle?

Ilona Gerlach

Algorithmus

Das EU-Parlament definiert künstliche Intelligenz (KI) als die Fähigkeit einer Maschine, menschliche Fähigkeiten wie logisches Denken, Lernen, Planen und Kreativität zu imitieren. Die ersten Rechner, die komplexe Berechnungen in – damals – kürzester Zeit ausführen konnten, entstanden tatsächlich im Zweiten Weltkrieg. Im Karlsruher Zentrum für Kunst und Medientechnologie (ZKM) steht noch eine Originalmaschine vom deutschen Erfinder Konrad Zuse, die sogar noch funktionsfähig ist.

1995 lernten sich Larry Page und Sergey Brin an der Universität Stanford kennen und haben kürzlich mit der Arbeit an einer Suchmaschine angefangen, die sie 1997 Google nannten. Der Erfolg der Suchmaschine selbst sowie der Erfolg der Werbelösungen von Google (Google Ads) beruhen auf komplexen Algorithmen, die von ihrer Umgebung – genauer von einer sehr großen Menge an Daten – lernen, um die Kundenerfahrung zu verbessern. Die Suchenden finden die besten Suchergebnisse zu ihren Suchanfragen. Die Werbetreibenden kommen in Kontakt zu den potenziellen Kunden, die vielleicht noch nie von ihrer Firma oder Produkten gehört haben, aber sich höchstwahrscheinlich für diese

interessieren würden. Dieses Marketingmodell wurde von den anderen Technologiekonzernen, u. A. von Meta (das Unternehmen hinter Facebook und Instagram) oder LinkedIn (das Business-Netzwerk aus den Microsoft-Reihen) übernommen. Wer sich also fragt: „Wieso sehe ich diese Anzeige?“, kann sich ziemlich sicher sein, dass der Grund hierfür die eigene digitale Spur im Internet ist, die höchst effizient von den Algorithmen verarbeitet wird.

So wie der Druck der Kriegszeit die Entwicklung von modernen Computersystemen angeschoben hat, zeigen die Technologie-Giganten wie Google heute die Wege für die nächste Evolutionsstufe der Gesellschaft. Beispielsweise wird der Einsatz der künstlichen Intelligenz im Gesundheitswesen im Fraunhofer Institut erforscht. „KI in der Medizin?“ würden Sie fragen. In Zeiten des Fachkräftemangels freut man sich über eine KI-gestützte Auswertung von Patientendaten und im besten Fall womöglich eine Vorhersage des Krankheitsverlaufs. In seinem Buch „Everybody Lies: Big Data, New Data, and What the Internet Can Tell Us About Who We Really Are“ bemängelt der Autor Seth Stephens-Davidowitz (ex-Google Data Scientist, New-York-Times Autor) die

Predictive Analytics

Tatsache, dass es aus heutiger Sicht mehr digitale Daten über die sexuellen Vorlieben der Menschheit gibt, als über ihren Gesundheitszustand. Stellen Sie sich die Welt vor, in welcher die Daten über die Verläufe einer bestimmten Krankheit nicht nur den behandelnden Ärzten vorliegen, sondern ihren Kollegen weltweit. Welche Analysen und Auswertungen wären dann möglich? Wäre es möglich, Krebs, MS und weitere lebensbedrohliche Krankheiten effizienter zu behandeln?

Heute spricht man im Zusammenhang mit der KI oft von Predictive Analytics: Es werden so viele Daten aus der Vergangenheit analysiert, dass eine gewisse Vorhersage der Zukunft ermöglicht wird. Zauberei? Eigentlich nur Mathe.

Der neueste Durchbruch, der auch die breite Masse erreicht hat, ist das Zeitalter der generativen KI: Es wird nicht nur analysiert, sondern es wird auch erschaffen. Im November 2022 wurde ChatGPT eingeführt – eine einfache Chat-Oberfläche, in welcher die User ihre Fragen oder Bitten in Form von ausformulierten Briefings eingeben können, und die Software antwortet mit einer

Einsatz der KI beschäftigen und die anderen dazu auch beraten. Einige Unternehmen verzichten bewusst auf den Einsatz von KI-generierten Inhalte – ob Text oder Bild. Die Diskussion ist in vollem Gange – ob fachlich, ethisch oder auch rechtlich. Wer hat die Urheberrechte an den Inhalten? Wer ist haftbar, wenn die KI den Text von einem urheberrechtlich geschützten Werk abgeschrieben hat? Ist es zulässig, ein Bild von einer realen Person in einer nicht realen, ggf. auch unvorteilhaften Situation von der KI generieren zu lassen? Einfache Fragen, auf die es keine einfachen Antworten gibt.

Auch, wenn es scheint, dass moderne KI-Lösungen es schaffen, die eigenen Texte mit genügend Variation zu dem ursprünglichen Text, welcher der KI als Grundlage dient, zu kreieren, bleibt die Frage des Urheberrechts dennoch offen. Auch im Bereich Bild, Musik und Video ist es nicht eindeutig: Selbst, wenn der Stil eines Künstlers nicht geschützt werden kann, greifen viele auf die ethische Komponente zurück und lassen keine Werke generieren, die „im Stil von Künstler X“ sind. Der Streik von Autoren und Schauspielern in Hollywood,

MIDJOURNEY

Lösung. Es kann eine Information als Antwort sein, ein Artikel oder auch ein HTML-Code – bereit zur Integration. Auf die Generierung von Text folgte die Generierung von Bild – anfangs etwas ungeschickt, wenn es um Menschen ging, mittlerweile gut genug, um vielseitig eingesetzt zu werden. Und die Anzahl der Anbieter wächst: Neben den eigenständigen Plattformen wie ChatGPT oder Midjourney werden jetzt die KI-Lösungen in die bestehenden Programme integriert.

Denn hinter jedem Meilenstein in der Weiterentwicklung der maschinellen Algorithmen steckt die menschliche Hand, die diese Entwicklung in die richtigen Bahnen lenkt. Hier verbergen sich auch die Risiken: Wer entscheidet, was richtig ist? Heute existieren bereits einige Unternehmen, die sich mit dem ethischen

der 2023 fast 4 Monate gedauert hat und zu mehreren Verschiebungen der Filmstarts führte, spricht jedoch Bände, dass nicht alle auf den ethischen Zug springen.

Zurück zur anfänglichen Frage: Werden die Maschinen also bald die Menschen ersetzen können? Dieser Artikel hat wahrscheinlich nur einen Bruchteil der Spitze des Eisbergs namens „Künstliche Intelligenz“ angerissen. Die wissenschaftliche Forschung hat in vielen Bereichen Riesenfortschritte gemacht und wird künftig noch schneller die neuen Höhen erreichen können. Dennoch lässt es sich nicht vorhersagen, ob die Maschinen die Oberhand gewinnen und wenn ja wann. Das ist zumindest die Meinung, die Max Tegmark in seinem Buch „Leben 3.0: Mensch sein im Zeitalter Künstlicher Intelligenz“ vertritt. Auch wenn dieses Buch bereits 2019, längst vor dem Zeitalter der Generativen KI, geschrieben wurde, hat es an seiner Aktualität nicht verloren - ganz im Gegenteil. Denn der Autor geht dem Thema wissenschaftlich auf den Grund und versucht den ganzen Hype auch verständlich zu erklären – eine Pflichtlektüre für alle, die sich ernsthaft mit dem Thema beschäftigen wollen. Eines kann man aber sicher sein: Wir leben in großartigen Zeiten und werden noch Großartiges erleben ■

Terminator

Співайте усюди, де відчуваєте

Daria
Poludyonna

Я познайомилась з Крістін на одному українському заході в Лейпцигу у далекому 2016 році. Вона тоді щойно приїхала до Німеччини в рамках волонтерського проєкту та хотіла вступити на навчання у німецький Університет.

Музикою захоплювалась з самого дитинства, з 6 років брала професійні уроки вокалу, згодом успішно закінчила музичну школу. В Україні та за кордоном брала участь у численних пісенних конкурсах та фестивалях. Мріяла поширювати українську музику за кордоном. Після переїзду до Німеччини у 2016 році, сконцентрувалася на сольній кар'єрі. Крістін також щиро підтримує Україну і модерує концерти, фестивалі, мистецькі проєкти тощо. А минулого року співачка отримала „Гран-прі“ на конкурсі „Ukraine Tag 2023“ у Кельні. Крістін тісно співпрацює з німецькими музикантами та авторами пісень, такими як Peter Worms, Caro, Zatoria та багатьма іншими.

З чого почався твій творчий шлях у Німеччині?

Насправді музикою я завжди жила. Ще до того, як піти в дитячий садок, я робила концерти вдома, маючи мікрофон і сценічну рукавичку. В Україні у мене було два музичних гурти, тому в Німеччині це радше продовження музичної кар'єри.

Як повномасштабна війна вплинула на твою творчість?

З мого боку мало що змінилося, а от щодо української пісні, то зацікавлення в загальному досить зросло, тому може здатися, що я почала більше співати. Насправді війна лише посилила медійність через запит на українську музику.

Ти активно підтримуєш Україну на різних музичних заходах в Німеччині. Як тебе сприймає німецька публіка?

Дуже тепло і з захопленням. Раніше, на жаль, українську музику сприймали як частину російської культури, а не як абсолютно самостійну та самодостатню музичну одиницю. Тому глядачам цікаво зрозуміти, яка вона насправді — українська музична культура.

Які твої найбільші досягнення на сьогоднішній момент? Чим найбільше пишаєшся?

Я сподіваюся, що найбільші досягнення ще попереду. З важливого, наприклад, виступ у філармонії разом із Kölner Jugendchor St. Stephan під керівництвом Michael Kokott. Також, я випустила два треки українською мовою — „Мої мрії“ та „Ja pidu v daleki hory“. Останній трек — це спільна робота із гуртом Zatoria. До речі, пісні можна прослухати на Spotify, YouTube та інших музичних платформах.

Чи побудувала вже нові творчі плани?

Цього року планую потішити слухачів новими піснями, які звучатимуть не лише українською мовою. Також хочу реалізувати кілька музичних колаборацій з німецькими музикантами. А взагалі моя музична мрія, про котру я ще не розповідала — це випустити альбом власних пісень. Це, звісно, займе трохи часу, але ти будеш однією з перших, хто його почує.

Щоб ти побажала молодим людям, які мріють про музичну кар'єру?

Співайте усюди, де відчуваєте. Музика є для того, щоби нею ділитись із іншими ■

Singen Sie überall, wo es sich danach anfühlt.

Ich habe Kristine Shon im Jahr 2016 auf einer ukrainischen Veranstaltung in Leipzig kennengelernt, sie war gerade im Rahmen eines Freiwilligenprojekts nach Deutschland gekommen und wollte an einer deutschen Universität studieren. Sie war seit ihrer Kindheit begeistert von Musik und nahm ab ihrem sechsten Lebensjahr professionellen Gesangsunterricht. Anschließend schloss sie erfolgreich eine Musikschule in der Gesangsklasse ab. Sie nahm an zahlreichen Gesangswettbewerben und Festivals in der Ukraine sowie im Ausland teil und träumte davon, ukrainische Musik in der ganzen Welt zu verbreiten. 2016 zog sie nach Deutschland um und konzentrierte sich auf ihre Solokarriere. Heute moderiert Kristine zahlreiche Veranstaltungen wie Konzerte oder Festivals und beteiligt sich auch an politischen Projekten mit Bezug zur Ukraine. 2023 erhielt die Sängerin den „Grand Prix“ im Rahmen des Festivals „Ukraine Tag 2023“ in Köln. Ihre beiden Lieder „Moji Mriji“ (dt. Meine Träume) und „Ja pidu“ (dt. Ich werde gehen) wurden auf vielen Musikplattformen veröffentlicht, darunter Spotify und YouTube. Sie arbeitet eng mit deutschen Musikern und Songwritern wie Peter Worms, Caro, Zatopia und vielen anderen zusammen.

Du unterstützt die Ukraine aktiv bei verschiedenen Musikveranstaltungen in Deutschland. Wie nimmt Dich das deutsche Publikum wahr?

Sehr herzlich und emotional. Früher wurde die ukrainische Musik als ein Teil der russischen Kultur gesehen und nicht als völlig unabhängige und authentische musikalische Einheit. Daher ist das Publikum daran interessiert zu verstehen, wie die ukrainische Musikkultur wirklich ist.

Was sind Deine größten Erfolge? Worauf bist Du am meisten stolz?

Ich hoffe, dass die größten Erfolge noch bevorstehen. Aber der Auftritt in der Philharmonie am 18.05.23 gemeinsam mit dem Kölner Jugendchor St. Stephan unter der Leitung von Michael Kokott war allerdings sehr besonders für mich. Außerdem habe ich zwei Lieder auf Ukrainisch veröffentlicht – „Moji mriji“ und „Ja pidu v daleki hory“. Das Letzte sogar gemeinsam mit der Band Zootopia. Übrigens kann man sich diese Lieder auf Spotify, YouTube und allen anderen Musikplattformen anhören.

Was planst Du als nächstes?

Dieses Jahr habe ich vor, die Zuhörer mit neuen Liedern zu erfreuen und sie werden nicht nur auf Ukrainisch sein. Außerdem strebe ich mehrere musikalische Kooperationen mit deutschen Musikern an. Und überhaupt, mein musikalischer Traum, über den ich noch nicht gesprochen habe, ist die Veröffentlichung eines Albums mit eigenen Liedern.

Was möchtest Du den jungen Menschen wünschen, die von einer musikalischen Karriere träumen?

Singen, singen überall, wo es sich danach anfühlt. Musik soll mit anderen geteilt werden ■

Wie begann Dein kreativer Weg in Deutschland?

Tatsächlich habe ich schon immer von der Musik gelebt. Bevor ich in den Kindergarten ging, veranstaltete ich Hauskonzerte - mit einem Mikrophon und einem Handschuh für die Bühne. Ich hatte in der Ukraine zwei Bands, daher, was Deutschland betrifft, handelt es sich eher um die Fortsetzung meiner Musikkarriere.

Wie hat sich der vollumfängliche Krieg auf Deine Kreativität und Deine Musikkarriere ausgewirkt?

Meiner Meinung nach hat sich nicht viel verändert, außer dass die Ukraine präsenter in den Medien ist, und die ukrainische Musik Interesse in der ganzen Welt erweckte. Es kommt mir so vor, als würde ich seit dem Kriegsbeginn viel mehr singen.

Kofinanziert durch das Programm Kreatives Europa der Europäischen Union

LITERATUR, KRIEG UND LEBEN

Serhii Zhadan
FISCH, DU SOLLST SCHWIMMEN
Poesie
ISBN 978-3-949045-24-0
32 Seiten, 21 x 21 cm, 14,90 Euro
Ein Gedicht in einem Buch, aber etwas Besonderes.

Serhii Zhadan, geboren 1974 in Starobilsk, Luhansk ist ein ukrainischer Schriftsteller, Übersetzer und Bürgeraktivist. Er ist Autor von mehreren literarischen Werken, wurde mit mehreren nationalen und internationalen Preisen ausgezeichnet, der Friedenspreis des Deutschen Buchhandels 2022 ging ebenfalls an Zhadan. Seine Bücher wurden in dreizehn Sprachen übersetzt und machen den Autor zu einem der bekanntesten zeitgenössischen ukrainischen Schriftstellern. Der Autor sagt: «Es ist immer interessant mit Künstlern zusammenzuarbeiten, wenn ein Buch nicht mehr nur eine bestimmte Anzahl und Kombination von Buchstaben ist, sondern ein völlig anderes Aussehen und einen anderen Klang bekommt. Es ist schön, dass in der Ukraine immer mehr interessant gestaltete und veröffentlichte Bücher erscheinen. In solchen Büchern klingt der Text ganz anders.» Die Illustrationen für das Buch wurden von der Künstlerin und Schriftstellerin Khrystyna Lukashchuk geschaffen.

Im Frühsommer 2024 erscheinen beim Schenk Verlag zwei ersten Bücher im Rahmen des Projekts „Literatur, Krieg und Leben“: Ein besonderes Gedichtsbuch von Serhii Zhadan „Fisch, du sollst schwimmen“ und Kurzgeschichten von Kseniya Fuchs „12 Jahreszeiten einer Frau“. Beide übersetzt aus dem Ukrainischen ins Deutsche von Jakob Martin Waloszczyk. Wir haben mit Jakob kurz über seine Arbeit an diesem Projekt gesprochen.

Kseniya Fuchs
12 JAHRESZEITEN EINER FRAU
Kurzgeschichten
ISBN 978-3-949045-23-3
240 Seiten, 14 x 20,5 cm, 16,90 Euro

Kseniya Fuchs, geboren 1988 in Donezk, ist eine ukrainische Autorin, Künstlerin und Bürgeraktivistin. Vorsitzende und Mitbegründerin von „Ukrainisches Atelier für Kultur und Sport e.V.“ in Stuttgart. Ihr Debütroman „Jenseits der Sonne“ stand auf der Shortlist für den Ukrainischen Buchpreis „BBC Buch des Jahres 2019“. 12 Jahreszeiten einer Frau kann man als einen Roman bezeichnen, wenn man bedenkt, dass die Hauptfigur eine moderne Frau ist. 12 kurze Geschichten, die durch die Hauptfiguren verbunden sind aber chronologisch nicht zusammenhängen, sind den sozialen und psychologischen Probleme einer modernen Frau konfrontiert. Karriere oder ein Kind? Wie widersteht man Gewalt? Wie identifiziert man seine sexuelle Orientierung? Sind Liebe und Krieg wirklich Seite an Seite gehen? Diese und andere Fragen stellen die Heldinnen des Buches. Die Illustrationen für das Buch wurden von der Künstlerin und Fashion-Illustratorin Kateryna Dorokhova geschaffen.

В першій половині 2024 року у видавництві Schenk Verlag вийдуть перекладом дві перші книжки в рамках проекту «Література, війна та життя»: «Пливи, рибо, пливи» Сергія Жадана та «12 сезонів жінки» Ксенії Фукс. Обидві книги переклав з української на німецьку Якоб Мартін Валощик. Ми коротко поговорили з Якобом про його роботу та як так склалося, що він перекладає з української.

Україну. Особливо це стосується літератури. Останніми роками в німецькому перекладі з'являється дедалі більше українських книжок, але, мабуть, цей процес має тривати з такою ж інтенсивністю протягом наступних 10–15 років, щоб дати німецькому читачеві гарне уявлення про українську літературу в усіх її аспектах. У 1990-х роках видавництво Suhrkamp опублікувало так звану „Польську бібліотеку“ з 50 творами від бароко до 20 століття – наступним кроком мала б стати „Українська бібліотека“!

Що ти зміг для себе винести з роботи над перекладом „12 сезонів жінки“?

Працюючи над цією книгою я розумів, що хоча події історій відбуваються в Україні або в українській діаспорі, насправді ти не помічаєш якихось значних культурних відмінностей – за винятком хіба що війни, яка присутня в багатьох новелах. Принаймні, у мене склалося враження, що герої могли б бути й з Німеччини, і що закладені теми дуже універсальні.

Часто буває так, що література наших східних сусідів здається дуже герметичною, бо вимагає глибокого знання історії, культури та національної міфології окремих країн, а тому важкодоступною для сторонніх. Або просто нудною, якщо висловлюватися трохи м'якше. У „12 сезонах жінки“ читачеві легше: тут, звісно, багато говориться про війну (тож той, хто не читав газет з 2014 року, матиме певні труднощі зі сприйняттям), присутні тут й авжеж українські „інсайди“, але теми сучасної жінки, ідентичності, фемінізму тощо дуже доступні й німецькому читачеві ■

Якобе, розкажи, будь-ласка, чому ти перекладаєш саме з української?

Я вивчав славистику, і мені дуже подобалося перекладати під час навчання, завдяки викладачеві, який пропонував перекладацькі курси. Ми мали перекладати уривки з творів польської літератури. Відтоді я постійно щось перекладаю і намагаюся публікуватися. Спочатку без особливого успіху, але я все одно продовжував, бо мені це дуже подобалося. Я розумів, що хотів перекладати „по-справжньому“, з публікаціями та гонорарами. Останніми роками справи пішли краще, але це коштувало мені багато енергії та часу.

Взагалі, я викладаю німецьку та з 2013 по 2022 рік працював лектором DAAD в Україні, спочатку в Миколаєві, а потім в Одесі. Саме так я й прийшов до української мови. Спочатку вона не відігравала великої ролі в моєму навчанні, так само як і українська література та культура. Коли я приїхав в Україну у 2013 році, ця країна була для мене terra incognita, на яку я дивився переважно з польської (на заході) або російської (особливо на сході та півдні) перспективи. У цьому сенсі мої роки в Україні були своєрідною освітньою мандрівкою. Думаю, що більшість людей в Німеччині ще не відкрили для себе

ЯКОБ ВАЛОЩИК: «...більшість людей в Німеччині ще не відкрили для себе українську літературу»

JAKOB WALOSCZYK: «...eigentlich bräuchte es als nächstes die Ukrainische Bibliothek»

Wie kam es dazu, dass Du aus dem Ukrainischen übersetzt?

Ich habe ursprünglich Slavistik studiert und hatte eigentlich schon im Studium ziemlich viel Spaß am Übersetzen, dank einem Dozenten, der Übersetzungskurse angeboten hat, in denen wir Studierenden Ausschnitte aus Werken der polnischen Literatur übersetzen sollten. Und wenn ich es mir recht überlege, habe ich seitdem immer wieder irgendwas übersetzt und versucht, zu Publikationen zu kommen. Jahrelang erstmal ohne größeren Erfolg. Aber ich habe trotzdem immer weiter gemacht, weil ich großen Spaß an der Sache hatte und unbedingt übersetzen wollte – und zwar nicht nur als Hobby für mich, sondern so richtig, mit Publikationen und Honorar. In den letzten Jahren läuft es mit Publikationen besser, es hat aber auch wirklich lange gedauert und mich ziemlich viel Energie gekostet.

Meine Brötchen verdiene ich als Lehrer für Deutsch als Fremdsprache und war zwischen 2013 und 2022 insgesamt 7,5 Jahre als Lektor des DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) in der Ukraine, und zwar erst in Mykolajiw, später dann in Odesa. So bin ich auch zur ukrainischen Sprache gekommen. Denn in meinem Slavistikstudium spielte die Ukrainische keine größere Rolle, ebenso wenig wie ukrainische Literatur und Kultur.

Als ich 2013 in die Ukraine kam, war das Land für mich ein weißer Fleck, auf den ich in erster Linie aus polnischer (beim Westen) oder russischer (insbesondere beim Osten und Süden) Perspektive blickte. Insofern waren meine Jahre in der Ukraine eine Art Bildungsreise. Ich denke, die meisten Menschen hierzulande müssen die Ukraine erst noch entdecken. Das gilt erst recht für die Literatur.

In den letzten Jahren sind verstärkt Bücher aus der Ukraine in deutscher Übersetzung erschienen, aber es müsste wahrscheinlich mit dieser Intensität die nächsten 10–15 Jahre weitergehen, damit dem deutschen Leser ein guter Überblick über die ukrainische Literatur in all ihren Facetten zur Verfügung steht. In den 1990er Jahren erschien bei Suhrkamp die sogenannte Polnische Bibliothek mit 50 Werken vom Barock bis ins 20. Jahrhundert – eigentlich bräuchte es als nächstes die Ukrainische Bibliothek!

Was könntest du aus Deine Arbeit an die Übersetzung von „12 Jahreszeiten einer Frau“ für dich mitnehmen?

Bei der Arbeit an den „12 Jahreszeiten einer Frau“ ist mir aufgefallen, dass das Buch zwar in der Ukraine oder in der ukrainischen Diaspora spielt, man aber – von einigen Dingen, wie z.B. dem Krieg, der in vielen Geschichten präsent ist, mal abgesehen – kein großes kulturelles Gefälle merkt. Ich zumindest habe den Eindruck, dass die Held*innen auch aus Deutschland sein könnten und die Themen sehr universell sind. Oft ist es ja bei unseren östlichen Nachbarländern so, dass ihre Literatur sehr hermetisch wirkt, weil sie starke Kenntnisse der Geschichte, Kultur, nationalen Mythologie der einzelnen Länder voraussetzt und damit für Außenstehende erst einmal schwer zugänglich ist. Oder auch schlicht langweilig, wenn man es ein bisschen weniger freundlich formulieren will. Die „12 Jahreszeiten einer Frau“ machen es dem Leser einfacher: sicher ist oft vom Krieg die Rede (wer also seit 2014 keine Zeitung liest, wird hier gewisse Verständnisschwierigkeiten haben), auch finden sich manche ukrainischen „Insider“, allerdings ist die Thematik „moderne Frau“, „Identitäten“, „Feminismus“ etc. potentiell sehr anschlussfähig auch für deutsche Leserinnen. Und Leser natürlich auch ■

Kulturgutschutz in Bibliotheken:

Wie eine neue Verbindung Kyjiw-Weimar entsteht

Russlands Krieg gegen die Ukraine ist von Anfang an auch ein Krieg gegen die ukrainische Kultur. Das zeigt sich nicht zuletzt am Schicksal der Bibliotheken in der Ukraine. In einer jüngst veröffentlichten Studie des Regionalen Menschenrechtszentrums „Alternative“ aus Luhansk wird dargestellt, dass bis November 2023 bereits mehr als 200 Bibliotheken in der Ukraine zerstört und 400 weitere beschädigt wurden. Die Zahl der durch Russland zerstörten und absichtlich vernichteten Bücher in der ukrainischen Sprache beläuft sich bereits jetzt auf mehr als 170 Millionen Bände. In den derzeit durch Russland besetzten Gebieten werden systematisch ukrainische Bücher vernichtet und durch russische Bücher ersetzt. Auch werden Bibliotheken immer wieder zum Ziel von russischen Angriffen, wie jüngst die nach Oles Honchar benannte Regionalbibliothek in Kherson, die am 12. November 2023 zerstört wurde, oder die zweitgrößte Bibliothek des Landes, die Wissenschaftliche Bibliothek in Kharkiw, deren Sammlung sieben Millionen Medien-einheiten umfasst und deren Gebäude in der Stadt bereits mehrfach durch russische Terrorangriffe beschädigt wurden. Auch in Kyjiw sind Bibliotheken nicht sicher, sondern immer wieder Luftangriffen ausgesetzt, die mehrfach zu Schäden an den Gebäuden führten.

Fragen zum Schutz des Kulturguts Buch, zur sicheren Aufbewahrung, zu Notfallplänen und auch zur Restaurierung sind deshalb drängende Themen für die bibliothekarische Arbeit. Auch hier ist internationale Hilfe und Unterstützung notwendig und willkommen.

Dass eine solche Hilfe auch im persönlichen Austausch bestehen kann, zeigt die Herzogin Anna Amalia Bibliothek in Weimar. Die berühmte Bibliothek, Teil der Klassik Stiftung Weimar, hat selbst bittere Erfahrungen mit Kulturgutverlust gemacht. Am 2. September 2004 zerstörte ein Feuer große Teile des historischen Bibliotheksgebäudes in der thüringischen Stadt und vernichtete und beschädigte zehntausende wertvolle Bücher.

Das seit dem erlangte Wissen im Bereich Restaurierung und Notfallplanung gaben die Weimarer Bibliothekarinnen und Bibliothekare jetzt an zwei Kolleginnen der Nationalen Historischen Bibliothek aus Kyjiw weiter. Switlana Leshchenko, Leiterin der Abteilung für ausländische Literatur an der Kyjiwer Spezialbibliothek und ihre Kollegin Yelyzaveta Khovrakh konnten vier Wochen mit ihren Weimarer Kolleginnen und Kollegen in Weimar verbringen, um die Arbeit

der dortigen Forschungsbibliothek und den Umgang mit den Brandfolgen kennenzulernen. Für beide Bibliotheken ist es der erste direkte Kontakt. Dass es nicht bei einem einmaligen Austausch bleiben muss, haben sich beide Einrichtungen aber schon vorgenommen. Switlana Leshchenko und Yelyzaveta Khovrakh haben in den vier Wochen alle Bereiche der Weimarer Bibliothek mit ihren 80 Beschäftigten kennengelernt. Die Hospitation im großen Restaurierungszentrum der Bibliothek, in der noch immer die Folgen der Brandkatastrophe bewältigt werden, und das in den zurückliegenden 20 Jahren Pionierarbeit bei der Restaurierung von Brandschäden an Büchern geleistet hat, war dann aber ein Höhepunkt des Aufenthalts. Die Erfahrungen und Erkenntnisse, welche die beiden Kyjiwer Bibliothekarinnen aus der Kulturstadt Weimar mit zurück in die Ukraine bringen, werden nicht nur der Nationalen Historischen Bibliothek zugutekommen. Sie werden künftig mit möglichst vielen Institutionen in der Ukraine geteilt.

In der Ukraine besteht die vorrangige Aufgabe gegenwärtig noch darin, Bibliotheksbestände zu schützen. Möge es bald darum gehen können, Bestände zu erweitern und durch Russlands Terrorkrieg verloren gegangene Bibliotheken neu aufzubauen.

[www.fb.com/ FriedrichMaukeVerlag](https://www.facebook.com/FriedrichMaukeVerlag)

Instagram

[friedrichmaukeverlag](https://www.instagram.com/friedrichmaukeverlag)

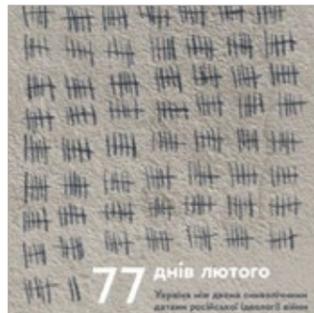

Світлана Лещенко, завідувачка відділу іноземної літератури, та її колега Єлизавета Ховрах змогли провести чотири тижні у Веймарі. Відвідування великого реставраційного центру бібліотеки, де досі ліквідують наслідки пожежі і який протягом останніх 20 років виконує новаторську роботу з реставрації книг, стало головною подією їхнього перебування. Досвід і знання, які дві київські бібліотекарки привезли в Україну, принесуть користь не лише Національній історичній бібліотеці. У майбутньому ними будуть ділитися з якомога більшою кількістю установ в Україні.

Війна Росії проти України від самого початку була також війною проти української культури. Кількість книжок українською мовою, навмисно знищених Росією, вже становить понад 170 мільйонів томів. Бібліотеки також неодноразово ставали об'єктами російських атак, як, наприклад, нещодавно зруйнована 12 листопада 2023 року обласна бібліотека в Херсоні імені Олеса Гончара. Тому питання захисту книжок як культурних цінностей, безпечного зберігання, планів на випадок надзвичайних ситуацій та реставрації є нагальними для українських бібліотекарів. Міжнародна допомога та підтримка є в цьому питанні необхідною. Бібліотека герцогині Анни Амалії у Веймарі показує, що така допомога може полягати у програмах обміну. Знаменита бібліотека сама мала гіркий досвід втрати. 2 вересня 2004 року пожежа знищила значну частину її історичної будівлі бібліотеки, знищивши й пошкодивши десятки тисяч цінних книг. Тепер веймарські бібліотекарі передали набуті з того часу знання у сфері реставрації та планування на випадок надзвичайних ситуацій двом колегам із Національної історичної бібліотеки у Києві.

Огляд літератури

Irena Gerlach

Reporters.

77 ДНІВ ЛЮТОГО

„77 днів лютого“ – це збірка літературних репортажів про українську реальність між 23 лютого й 9 травня – двома символічними датами воєнної ідеології країни-агресора. Авторами та авторками репортажів є члени команди проекту Reporters., які взяли собі за мету зафіксувати нову українську дійсність на фоні воєнних злочинів. Більшість описаних історій є автобіографічними: де і як журналісти пережили ранок 24-го лютого, як діяли та чому вирішили залишитися.

„Наша пам'ять насправді є не найнадійнішим інструментом. Вона легко надається до маніпуляцій, покладатися на неї загалом доволі ризиковано. Тим паче, коли йдеться про максимально загострені емоційні стани, про стан граничної сердечної вивернутості, засліплення, оглушеності. Якись речі забуваються поза нашим бажанням — пам'ять просто витісняє їх, розпилює темними закутками, затемнює. Апелювати до пам'яті — справа взагалі не надто вдала. Значно логічніше звертатися до очевидців, які свого часу знайшли силу говорити й свідчити.“ — звертається до читачів у передмові Сергій Жадан.

200 сторінок репортажів розповідають про евакуації з Ірпеню, переховування та втечу з Маріуполя, догляд за пацієнтами психіатричної лікарні та тваринами зоопарку в окупації, про черги на кордоні, про взуття, яке не знімали понад тиждень. Ці історії чіпляють за живе, проникають під шкіру, і неважливо, де саме ти був 24-го лютого, чи тобі пощастило бути в безпеці, чи ти тікав від обстрілів, чи переховувався в бомбосховищі чи потрапив під окупацію — воно болітиме. Ця збірка перенесе вас у часі — в лютий, який й досі не закінчився. Але...

„77 днів лютого“ — це історії про силу волі, надію, сміливість та винахідливість, а також про здатність українців знайти вихід з начебто безвихідної ситуації. Адаже з першого дня повномасштабного вторгнення наш народ знаходить нові можливості для наближення перемоги. Якщо ми вистояли ці 77 днів сам на сам із ворогом, то ми обов'язково переможемо. В це треба вірити й пам'ятати, на що ми здатні ■

Lesetipp

André Störr

Olena Sachartschenko

KÄMPFERINNEN

Zehn Jahre liegt der EuroMajdan nun schon wieder zurück, diese jüngste von drei großen zivilgesellschaftlichen Emanzipationen in der Ukraine. Die Revolution auf Granit ebnete 1990 den Weg zur staatlichen Unabhängigkeit, die Orange Revolution 2002 wies den Weg in die Demokratisierung. Mit dem EuroMajdan 2014, der Revolution mit dem größten Blutzoll, war eine weitere Richtungsentscheidung verbunden, der – hoffentlich – unumkehrbare Weg hin in die europäische Staaten- und Wertegemeinschaft.

Ein solch einschneidendes Ereignis findet natürlich Aufnahme in Kunst und Literatur. Eine besondere Rolle nimmt in deutscher Erstausgabe vorliegende Roman „Kämpferinnen“ von Olena Sachartschenko ein. Sie zählt zu den Autorinnen des magischen Realismus. Aber es ist alles andere als eine realitätsferne Erzählung. Im Gegenteil: „Kämpferinnen“ nimmt uns schon gleich zu Beginn des Buches mitten hinein in die entscheidenden Stunden des Majdan am 19. Februar 2014. Gerade wurde das Haus der Gewerkschaften am Majdan Nesaleschnosti in Brand gesteckt.

Berkut und Tituschky, diese von der Janukowytch-Regierung angeheuerten Schläger, tragen eine Woge der Gewalt unter die Demonstrierenden, die seit November 2013 gegen die Wirtschaftskrise, gegen die Weigerung der Regierung, das ausgehandelte Assoziierungsabkommen mit der EU zu unterschreiben, vor allem aber gegen den durch und durch korrupten Präsidenten Janukowytch protestieren.

Und in dieser eskalierenden Gewalt, im Haus der Gewerkschaften, begegnen wir Katja und ihrer Freundin Witka. „Keine Panik“ sind die ersten Worte des Romans. Von diesen Worten aus geht es mit hohem Tempo durch die Nacht, mitreißend erzählt und sehr nah an den Ereignissen dran, die alles verändern werden.

Dabei wollte Katja, die Protagonistin, aus deren Perspektive die Handlung weitgehend erzählt wird, an diesem Tag gar nicht demonstrieren. Sie wollte ihren Sohn Danylo, dessen Schule in der Nähe des Majdan liegt, nach Hause holen. Denn die Gewalt, die sich an diesem Tag entladen wird, war bereits zu erahnen. Doch verpassen sich Mutter und Sohn. Schlimmer noch: Katja verliert den Kontakt zu Danylo. Und so beginnt eine Suche über und unter dem Majdan, die immer verzweifelter wird.

Olena Sachartschenko schafft mit Katjas Odyssee durch den 19. September 2014 nicht nur eine sehr detaillierte Erzählung des Majdan. Sie fügt ihrem Roman auch noch eine weitere Ebene hinzu, die größere Odyssee Katjas aus ihrem Heimatdorf in die Hauptstadt Kyjiw, ein Bericht über die Schwierigkeiten des Ankommens einer alleinerziehenden jungen Frau in der Stadt und vor allem in der Gesellschaft. Noch die Zivilgesellschaft, die auf dem Majdan zusammentreffen wird, schwankt zwischen Männlichkeitskult und Emanzipation: Frauen werden von den Barrikaden weggeschickt und viele Männerbegrenzten die Teilnahme der Frauen an den Protesten am liebsten auf Teekochen und Brotschmierer. Allerdings waren die Zeiten, in denen sich die Frauen auf solche Rollen verweisen ließen, bereits vorüber.

So lernen wir mit den „Kämpferinnen“ viel über den langen Weg, den die ukrainische Gesellschaft noch vor sich hatte, um allen ihren Mitgliedern gleiche Rechte und Chancen zu bieten. Wir lernen über beherzte und couragierte Frauen, die für die Zukunft der Ukraine kämpfen – und für eigene auch.

„Kämpferinnen“ erscheint in der Edition Europastraße, einer jungen Reihe, die ausschließlich Werke von Schriftstellerinnen veröffentlicht. Die deutsche Ausgabe verdankt sich dann auch dem Zusammenwirken mehrerer Frauen, von der Übersetzerin Jutta Lindekugel, über Sophie Fendel (Lektorat) bis hin zur ukrainischen Künstlerin Mariya Kinovych, die das Cover für die deutschsprachige Ausgabe gestaltete ■

Hallo, ich bin Les Kurbas!

Ich habe mich als Dichter, Dramatiker und Drehbuchübersetzer versucht und einige Filme gedreht. Doch vor allem liebe ich das Theater! Als Ukrainer war ich immer davon überzeugt, ein authentisches, modernes ukrainisches Theater zu schaffen und unsere darstellenden Künste in den globalen Kontext einzubinden. Grundsätzlich möchte ich mich nicht auf die Schauspieltechniken des herkömmlichen russischen Theaters beschränken und den Rahmen des Provinziellen verlassen.

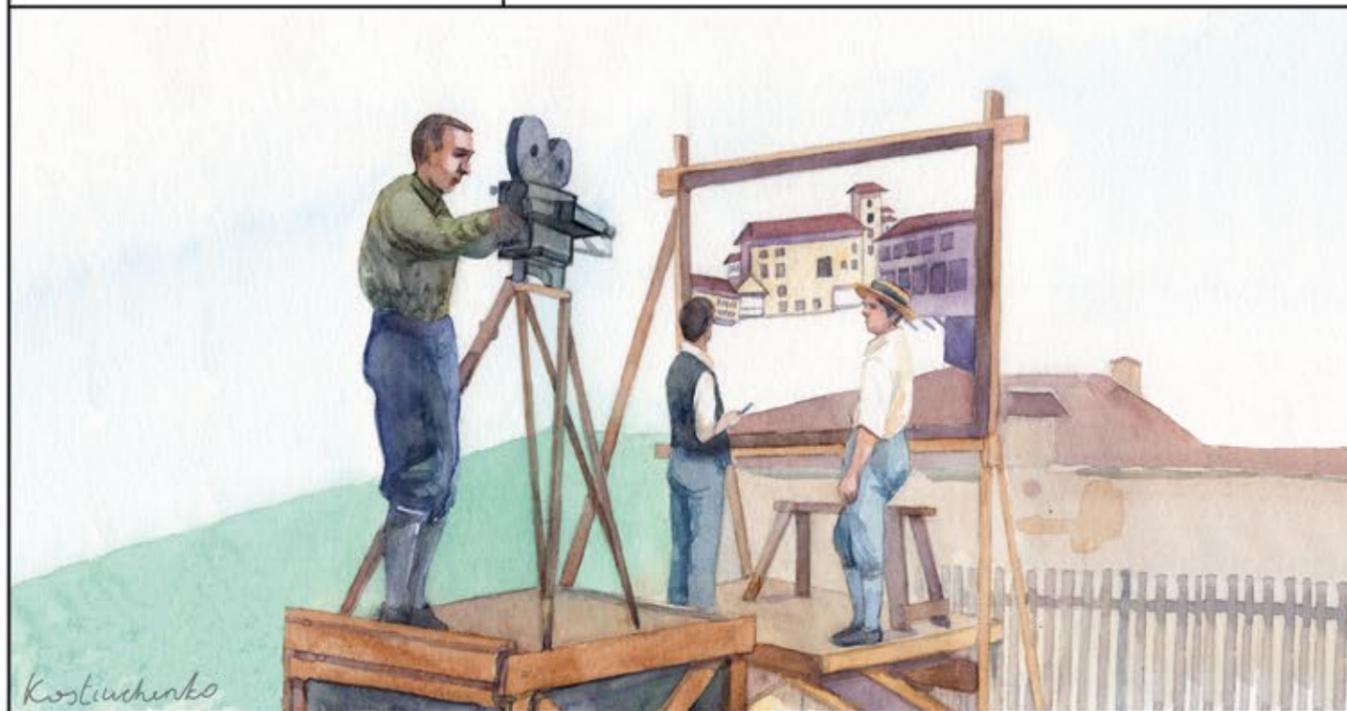
Im Theater Molodiy, im Theater Berezil und im Theater Kydrante sind wir Experimentatoren und ständig auf der Suche nach kreativen Ideen: Wir integrieren Werbung in die Aufführungen, wir waren die ersten, die ukrainische Musicals auf die Bühne brachten...

Wir denken uns etwas aus!

Könnt ihr Werbung für meine leckeren Würstchen machen?

... und wir nutzen das Kino als Teil der Haupthandlung eines Stücks.

Wir studieren Stile und Trends, experimentieren mit Spieltechniken und plastischen Künsten, besuchen Museen und nehmen an Kunstdiskussionen teil.

Fechten war mir lieber!

Unsere Innovation besteht darin, die Fähigkeit des menschlichen Körpers zur Bewegung zu nutzen. Durch Bewegung entstehen auf der Bühne lebendige Bilder, die eine Person, ein Objekt oder einen physischen Zustand darstellen können.

Neues aus dem Theater Berezil!

In Berezil wird die Meinung des Publikums durch Umfragen eingeholt, es werden polemische Artikel in der Presse veröffentlicht und es wurde sogar ein eigenes Museum eröffnet.

Wir glauben, dass Theater zum Nachdenken und Analysieren anregen soll. Unsere Stücke sind immer voller Symbolik, die das Publikum entschlüsseln muss, es muss selbst nach der Moral suchen.

Die sowjetische Regierung tolerierte keine Individualität und zerstörte rücksichtslos das Leben derer, die es wagten, zu denken.
Les Kurbas wurde aus seinem eigenen Theater entlassen, weil er als „ukrainischer bürgerlicher Nationalist“ galt. 1937 wurde er in Sandarmokh erschossen.

Insgesamt waren 287 Vertreter der ukrainischen Intelligenz Opfer der Hinrichtung.

Gel[.b]lau ist ein unabhängiges Projekt, das von jungen, engagierten und talentierten Freiwilligen kreiert wird. Wir freuen uns immer auf finanzielle Unterstützung, die den Druck der Magazine ermöglicht. Außerdem sammeln wir als Verein auch Spenden für die Menschen in der Ukraine.

UAKS e.V.
IBAN: DE 17 600 501 01 0002 8570 79
BIC: SOLADEST600
info@uaks.de
Spende für Gelblau

Zahlungsempfänger
BW Bank Stuttgart

PayPal
Verwendungszweck (z.B.)

Fig. 1.

UAKS e. V.
VR 722859
E-Mail: info@uaks.de
Web: www.uaks.de